

JAARVERSLAG 2020

Inhoudsopgave

1. Verslag raad van toezicht.....	3
2. Bestuursverslag.....	5
2.1 Inleiding.....	5
2.2 De culturele prestaties.....	7
<i>De grote zaalproducties</i>	<i>7</i>
<i>Andere (co)producties</i>	<i>10</i>
<i>Educatie</i>	<i>11</i>
<i>Internationale activiteiten</i>	<i>14</i>
<i>Algemene terugblik en vooruitblik</i>	<i>14</i>
2.3 Samenwerking.....	15
<i>Oost-Nederland</i>	<i>15</i>
<i>Orkesten.....</i>	<i>15</i>
<i>Theaters.....</i>	<i>16</i>
<i>Opera Zuid en Nationale Opera & Ballet</i>	<i>16</i>
<i>Provincie Overijssel</i>	<i>17</i>
<i>Provincie Gelderland</i>	<i>17</i>
2.4 De organisatie	18
<i>Governance Code Cultuur.....</i>	<i>18</i>
<i>Wet Normering Topinkomens.....</i>	<i>20</i>
<i>Code Diversiteit & Inclusie</i>	<i>22</i>
<i>Personeel & Organisatie.....</i>	<i>22</i>
<i>Huisvesting.....</i>	<i>24</i>
<i>De impact van Corona.....</i>	<i>24</i>
<i>Development</i>	<i>27</i>
<i>Marketing en communicatie.....</i>	<i>29</i>
2.5 Financieel verslag	33
<i>Het exploitatieresultaat.....</i>	<i>33</i>
<i>De financiële positie</i>	<i>35</i>
<i>Verantwoording eigen inkomsten.....</i>	<i>35</i>
<i>Gelieerde rechtspersonen.....</i>	<i>37</i>
<i>Risicoparaagraaf.....</i>	<i>37</i>
3. (Geconsolideerde) Jaarrekening.....	40
3.1 Balans per 31 december 2020 (na resultaatbestemming).....	40
3.2 Exploitatierekening.....	42
3.3 Grondslagen.....	44
3.4 Toelichting op de balans	49
3.5 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen	58
3.6 Gebeurtenissen na balansdatum.....	60
3.7 Toelichting op exploitatierekening.....	61
3.8 Resultaatbestemming 2020	65
3.9 Ondertekening	66
4 Overige gegevens	67
4.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	67
Bijlagen	73
Bijlage 1. Prestatieverantwoording.....	73
Bijlage 2. Governance Code Cultuur	75

1. Verslag raad van toezicht

“De onderbroken reis”

De Reisopera bestond 65 jaar in 2020. Een jubileumjaar dat wij voluit met ons trouwe publiek hadden willen vieren. Helaas is het heel anders verlopen. Op zaterdag 25 januari 2020 begonnen wij het jaar met de première van de opera L'Orfeo van Monteverdi en voor zaterdag 14 maart 2020 stond de eerste voorstelling van de opera Bruid Te Koop! van Bedřich Smetana op het programma. Deze première moest twee dagen voor aanvang worden afgezegd. De crisismaatregelen van het kabinet als gevolg van de uitbraak van het coronavirus zorgden er voor dat onze reis abrupt werd onderbroken. Deze zorgelijke situatie is nog niet voorbij. Het vaccinatieprogramma is in 2021 gestart en het is onduidelijk wat dit voor de geplande producties in het najaar van 2021 gaat betekenen.

Met de opera L'Orfeo had de Reisopera een geweldige opening van het jaar. Het was een heel bijzondere productie; de oer-opera over de mythische figuur Orpheus uitgewerkt tot een hedendaags totaalkunstwerk. Regisseur Wagemakers: “De zoektocht waardoor iedereen steeds weer wordt geïnspireerd...het is de muziek die je laat voelen wat je doormaakt en hoe je daarmee omgaat”. Deze ambitie om publiek oprecht te raken en emoties op gang te brengen, is het vertrekpunt geweest voor onze subsidieaanvraag 2021-2024 in het kader van de culturele basisinfrastructuur (BIS). In 2020 ontvingen wij van de minister van OCW de goedkeuring op ons subsidieverzoek. Dit betekent met ingang van 2021 een stijging van ons jaarlijkse budget van 4 miljoen naar 5 miljoen. Wij zijn er de afgelopen jaren in geslaagd om met relatief geringe middelen steeds meer zichtbaar te zijn. Wij zijn de minister van OCW erkentelijk dat zij onze kwalitatief goede en verrassende operaproducties herkent en de geslaagde programmering waardeert.

De laatste jaren heeft Nicolas Mansfield als algemeen directeur de basis gelegd voor dit succes van de Nederlandse Reisopera. Per 1 februari 2021 neemt Nicolas Mansfield afscheid van de Reisopera. In de afgelopen jaren is hij van doorslaggevende betekenis geweest voor het succes van de Reisopera. Bijna 10 jaar geleden kreeg de Reisopera, als gevolg van bezuinigingen van het kabinet Rutte I, een korting van meer dan 60% opgelegd. Nicolas Mansfield heeft met zijn medewerkers de Reisopera als het ware opnieuw uitgevonden. Hij heeft met zijn team een prestatie geleverd die velen voor onmogelijk hielden. Mede door zijn grote inspanning heeft de Reisopera een unieke positie in het Nederlandse culturele landschap in kunnen nemen met kwalitatief hoogwaardige opera-programma's die aansluiting vinden bij een steeds gevarieerder publiek. Wij zijn Nicolas Mansfield veel dank verschuldigd voor wat hij de afgelopen jaren mede tot stand heeft gebracht.

De raad van toezicht had in 2020 de volgende samenstelling: Paul Doop (voorzitter), Nina Hiddema, Annick van der Lof, Niels Veenhuijzen, Dick Veltman en Maartje van Weegen. Dick Veltman is in 2020 herbenoemd voor een periode van 4 jaar. In 2021 ontstaan twee vacatures binnen de raad als gevolg van het aflopen van de benoemingstermijnen van Paul Doop en Maartje van Weegen.

De raad van toezicht heeft in 2020 zeven keer vergaderd. Onderwerpen die zijn besproken zijn onder meer:

- Goedkeuring subsidieaanvraag 2021-2024 in het kader van de BIS
- Effecten van de pandemie op de continuïteit en de programmering
- Benoeming van Bart van Meijl als interim directeur
- Re-integratie (en aankondiging) vertrek N. Mansfield
- Vaststelling profiel voor de vacature algemeen directeur
- Start van de werving voor de vacature algemeen directeur
- Goedkeuring jaarrekening 2019 en begroting 2021.

De raad heeft een audit commissie en een remuneratiecommissie. De audit commissie bestaat uit Paul Doop en Nina Hiddema. Met ingang van 1 januari 2021 neemt Annick van der Lof de plaats in van Paul Doop als lid van de audit commissie. De audit commissie heeft in 2020 twee keer vergaderd. De remuneratiecommissie is vanwege de re-integratie van de algemeen directeur niet bijeen geweest.

De Reisopera voelt zich verantwoordelijk voor de grote opdracht die zij heeft om ondanks het feit dat de theaters zijn gesloten er toch voor het publiek te zijn. Wij hebben moeten besluiten de grote producties van het theaterseizoen 20/21 door te schuiven naar latere seizoenen. Uiteindelijk is een aantal van de kleinschalige en aangepaste producties voor het seizoen 20/21 vanwege de tweede zogeheten lockdown komen te vervallen. In december 2020 is het besluit genomen om in het winterseizoen 20/21 niet met nieuwe producties te komen. In plaats van live voorstellingen is de focus verschoven naar online zichtbaarheid en educatie.

Het jaar 2020 was in veel opzichten een bewogen jubileumjaar. Dankzij de grote veerkracht van de medewerkers van de Reisopera zijn wij in staat gebleken met elkaar deze zware tijd goed door te komen. Wij zijn alle medewerkers van de Reisopera veel dank verschuldigd voor hun creativiteit en doorzettingsvermogen. Ons publiek en onze vrienden willen wij danken voor hun grote betrokkenheid bij ons werk en het geduld. De Reisopera wil zo snel mogelijk de reis hervatten om ons publiek weer te kunnen ontmoeten, te raken en te inspireren.

Namens de raad van toezicht,

Paul Doop

2. Bestuursverslag

2.1 Inleiding

Een inleiding bij een bestuursverslag schrijven over een van de meeste bewogen jaren uit de geschiedenis als je drie maanden interim-directeur bent, is een uitdaging.

Het jaar 2020 was in alle gevallen een bewogen jaar. De gevolgen van het plotseling wegvallen van de directeur door gezondheidsredenen medio 2019 kreeg nog een extra dimensie toen begin 2020 de coronacrisis uitbrak.

De extra inspanningen van het hele personeel en in het bijzonder van Josef Fuchs op artistieke zaken en José Rikhof-Winters op financiën, maakte dat 2020 naast een complex en lastig jaar ook een heel bijzonder jaar werd.

Bij mijn aantreden in oktober 2020 trof ik een organisatie aan die met een enorme drive, passie en betrokkenheid werkte aan de voorbereiding en uitvoering van de plannen richting de toekomst. Het steeds wisselende beleid en de verscherping van de maatregelen rond Corona had tot gevolg dat de energie en ook de passie voor nieuwe projecten een deuk kreeg wanneer weer een annulering onafwendbaar was.

Ondanks de lastige periode was de Nederlandse Reisopera een van de weinige gezelschappen die tot het laatste moment, onder verantwoorde omstandigheden, het publiek in een live omgeving heeft weten te vinden.

De interim periode is door de organisatie gebruikt om naast de voorbereiding van toekomstige producties in het seizoen 2021-2022 ook de organisatie verder te versterken en verdere ontwikkelingen op het gebied van online marketingstrategieën een plek te geven.

Ondanks dat het publiek, dat ons lief is, ons misschien minder kan zien dan we zelf zouden willen is de Nederlandse Reisopera een 'slapende reus' – met het versterken van de organisatie zowel qua expertise als in Fte's – die klaar is voor de toekomst. De ontwikkelingen achter de schermen op het gebied van cross multimediale campagnes geven veel moed richting de nabije toekomst.

Enkel samenwerking, zowel intern als extern, zal leiden tot succes. Uiteraard is de Nederlandse Reisopera veel partners, collegae, etc. dankbaar. Maar allereerst zijn we dank verschuldigd aan Nicolas Mansfield die de Nederlandse Reisopera door een moeilijke fase van bezuinigingen stuurde en ondanks de beperkte middelen de organisatie tot grote hoogte bracht. Na zijn uitvallen vanwege gezondheidsredenen en herstel daarvan heeft Nicolas besloten dat het tijd was voor wat anders, zowel voor hem persoonlijk als voor de Nederlandse Reisopera.

Tevens een woord van dank aan iedereen voor, op en achter het toneel; alle vrijwilligers, vrienden en sponsors; onze raad van toezicht wiens goede raad en vakkundige toezicht opnieuw onmisbaar zijn gebleken; theaterdirecteuren en programmeurs door heel Nederland en daarbuiten, met name medewerkers en directie van het Wilminktheater in Enschede; pers en media en alle beleidsmakers die voor een stabiele fundamenteel en onderbouwde draagvlak zorgen; alle collega's van de Reisopera, zowel vast als freelance. En als laatste ons dierbare publiek, dat samen met ons elke keer opnieuw bereid blijkt te zijn het avontuur aan te gaan.

Het jaar 2020 zal wereldwijd nog lang in de geheugens van mensen gegrift zijn. Het jaarverslag 2020 kijkt terug naar wat er was en wat er onder moeilijke omstandigheden toch gerealiseerd is. Inmiddels kijken we vooruit, met veel hoop en energie.

Hoe de wereld er na Corona ook uit zal zien, cultuur blijft een rol van betekenis spelen. Mogelijk is juist cultuur als verbinder wel het middel om samen verder te gaan en deze crisis te boven te komen.

Enschede, 26 maart 2021

Bart van Meijl

Interim directeur-bestuurder
Nederlandse Reisopera

2.2 De culturele prestaties

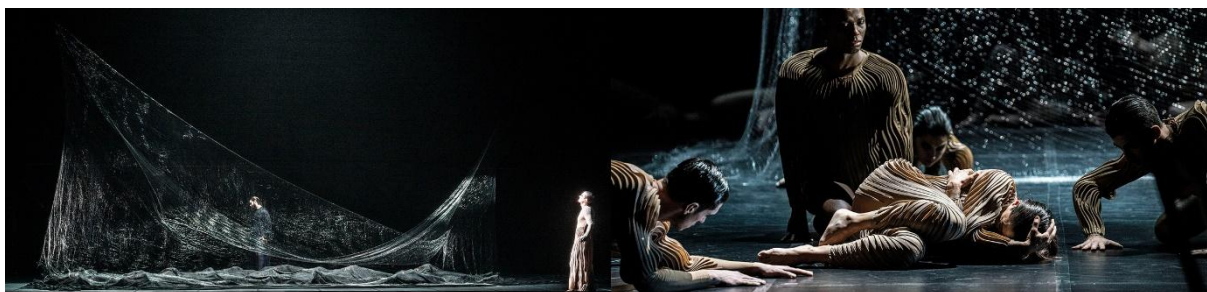
De grote zaalproducties

Zonder enige twijfel kunnen we zeggen dat het jaar 2020 de boeken in zal gaan als het meest roerige in de geschiedenis van de Nederlandse Reisopera, sinds het 27-jaar geleden herrees uit de as van het oude Opera Forum. Voor de tweede keer in zijn bestaan maakte het operagezelschap een 'opera-loos' seizoen mee. In 1993-94 werden geen reguliere operaproducties uitgebracht in verband met de reorganisatie en opstart van het bedrijf. Vanaf maart 2020 maakte de Covid-19 pandemie het uitbrengen van grootschalig operatheater onmogelijk en besloten het bestuur en het management team geen reguliere operavoorstellingen te produceren tot het einde van het theaterseizoen 2020-2021.

L'Orfeo

En dat terwijl het jaar 2020 zo veelbelovend begon voor het bedrijf. Met de productie L'Orfeo, een muziekdrama van Claudio Monteverdi uit 1607 en daarmee een van de eerste opera's uit de geschiedenis, oogstte de Reisopera alom lof en bewondering. Het betrof een coproductie van de Reisopera met Studio DRIFT, Opera2Day en de Dance Company Nanine Linning. L'Orfeo werd geregisseerd en vormgegeven door vier vrouwen die elk in hun eigen vakgebied behoren tot de meest vooraanstaande creatievelingen van Nederland. Operaregisseur Monique Wagemakers, choreograaf Nanine Linning, designer Lonneke Gordijn van de befaamde Studio Drift en kostuumontwerpster Marlou Breuls werkten samen aan een productie die meer dan ooit als een 'Gesamtkunstwerk' kon worden betiteld. Tien vocalisten en tien dansers vormden één bewegend en zingend collectief waaruit solisten zich losmaakten en er weer in opgingen. Uniform gekleed gingen zij een natuurlijk aanvoelende interactie aan met het handgemaakte kunstwerk 'Ego'. Een immens rechthoekige zilverglanzende netvormige constructie die het verder lege toneelbeeld domineerde en door een ingenieuze technische constructie talloze verschillende gedaanten aan kon nemen.

De première vond plaats op 25 januari in een volledig uitverkocht Wilminktheater in Enschede en ook de volgende negen voorstellingen werden zeer goed bezocht. De muzikale begeleiding was in handen van het in vroegbarok gespecialiseerde La Sfera Armoniosa, dat voor deze gelegenheid onder leiding stond van de Nederlandse-Argentijnse dirigent Hernán Schwartzman.

Het NRC-Handelsblad sprak over 'een betoverend mooie L'Orfeo' en de Volkskrant was vooral onder de indruk van de dansers en zangers die 'als één organisme over het toneel golven'. Trouw vond de productie 'in alle opzichten verbluffend' en de Cultuurpers schreef dat 'Deze prachtvoorstelling het verdient internationaal op tournee te gaan'. Dat laatste gebeurde niet, maar vanaf 22 maart 2020 –

toen de eerste lockdown-periode net was begonnen – was de registratie van deze productie een aantal dagen te zien bij NPO Cultuur, zowel op televisie als via het web. Vanaf 7 juli was de opname ook te zien via het online operakanaal Operavision.eu. Via beide aanbieders konden zo'n 40.000 liefhebbers wereldwijd deze L'Orfeo in hun eigen omgeving zien en horen, een veelvoud van de operaliefhebbers die de tien voorstellingen in de nagenoeg uitverkochte Nederlandse theaters bezochten. De Reisopera hoopt dat in de toekomst meer al opgenomen en nog uit te brengen voorstellingen op deze wijze openbaar gemaakt kunnen worden voor een groot publiek.

Bruid Te Koop!

In februari werd er gerepeteerd aan *Bruid Te Koop!* een Nederlandstalige bewerking van Anne Lichthart van de komische opera *Prodaná nevěsta* van de Tsjechische componist Bedřich Smetana uit 1866. Het artistieke team onder aanvoering van regisseur John Yost en decor- en kostuumontwerper Gary McCann ontdeed deze opera van de folkloristische uitmontering waarin het werk tot nu toe te zien was, als het al werd opgevoerd in ons land. Dirigent Ed Spanjaard werkte met veel plezier aan deze productie waarin de hoofdrollen werden vertolkt door de jonge Nederlandse sopraan Laetitia Gerards en de Vlaamse tenor Denzil Delaere. Voor de kleinere rollen werden bekende Nederlandse zangers als Mark Omvlee, Huub Claessens en Francis van Broekhuizen geëngageerd.

Een paar uur voor de voorpremière, die op donderdag 12 maart 2020 om 19.00 uur plaats zou vinden in het Wilminktheater in Enschede, kondigde het kabinet bij monde van minister-president Rutte en minister Bruins aan dat per direct een 'intelligente lockdown' van kracht was en dat theaters met onmiddellijke ingang hun deuren moesten sluiten. Het Gelders Orkest, dat al in de bus onderweg was naar Enschede moest omkeren richting Arnhem, de solisten moesten hun kostuum weer uitdoen en zich afschminken.

Impact van het COVID-19 virus

Reeds een paar dagen later werden plannen gemaakt om de productie *Bruid Te Koop!* te spelen als opening van het seizoen 2020-21 en de geplande herneming van *Tristan und Isolde* van Wagner, een productie uit 2013, te laten vervallen. Dat ook een première op 3 oktober 2020 onmogelijk zou blijken, was op dat moment nog niet te voorzien.

In de loop van het voorjaar en de eerste zomermaanden werd duidelijk dat handhaving van de 'anderhalve-meter-samenleving' betekende dat de maximum capaciteit van de Nederlandse theaterzalen met ca. 75% moest worden teruggebracht, waardoor te betalen uitkoop- of garantiesommen voor grote theaterproducties niet meer in verhouding stonden tot de maximaal haalbare recette. Daarnaast zagen theaterproducenten zich voor de taak gesteld ook de uitvoerende kunstenaars op veilige afstand van elkaar te laten werken. Koor- en orkestuitvoeringen en

theatervoorstellingen waarbij een groot orkest in een relatief krappe orkestbak zit werden daarmee onmogelijk. Bovendien ging men er van uit dat zangers de verspreiding van aerosolen als drager van het coronavirus in de hand zouden kunnen werken.

Na uitvoerig beraad werd besloten de productie *Bruid Te Koop!* door te schuiven naar voorjaar 2022. Ook *Hänsel und Gretel* van Humperdinck en de balletopera *Les Indes galantes* van Rameau, de beide andere producties die gepland stonden voor seizoen 2020-2021, werden van het programma gehaald.

De coronamaatregelen hielden ook in dat de geplande opvoering *Orpheus - Durf jij los te laten?* begin april in De Kleine Willem in Enschede, moest worden geannuleerd. Deze voorstelling was de eerste productie van De Maakers, een samenwerkingsverband van Theatermakerij Enschede van artistiek leider Karine Roldaan en de Reisopera. Dertien jongeren uit Oost-Nederland maakten, onder begeleiding van theaterprofessionals in seizoen 19/20 zélf een muziektheatervoorstelling, gebaseerd op het verhaal van Orpheus. Omdat live-uitvoeringen niet konden plaatsvinden werd de regie aangepast en alsnog een heuse speelfilmversie gemaakt, die via de website van de Reisopera was te bekijken. De film is nog steeds te zien op YouTube.

In het najaar van 2020 zijn De Maakers begonnen met de voorbereidingen van een nieuwe productie: *Tristan en Isolde - Als liefde gevaarlijk wordt*, die hopelijk in juni 2021 wel kan worden opgevoerd.

Het traditionele concert tijdens het jaarlijkse Enschedese evenement Kunst in het Volkspark in samenwerking met Phion (voorheen Orkest van het Oosten en Het Gelders Orkest) kon op zondag 14 juni 2020 niet doorgaan omdat evenementen niet waren toegestaan.

Het operagala op 10 juli in het Amsterdamse Concertgebouw in de serie BankGiro Loterij ZomerSessies waaraan eveneens Phion zijn medewerking zou verlenen werd ook geannuleerd.

Met het afgelasten van de Enschedese versie van de Museumnacht op zaterdag 7 november kon ook de bijdrage van de Reisopera niet worden uitgevoerd.

De medewerking van de Reisopera aan de Week voor de Amateurkunst (WAK), begin november, ging niet door, omdat de amateurweek werd afgeblazen. Vooruitlopend op de jaarlijkse Meezing Messiah in Koninklijk Theater Carré die op 6 december zou worden georganiseerd en waaraan afgelopen jaar meer dan 1400 amateurzangers meededen, zou tijdens de WAK een (online-)meezingrepetitie worden georganiseerd.

Zingen met grote groepen is sinds het voorjaar van 2020 in de ban gedaan en dus werd naarstig gezocht naar een alternatieve vorm voor de Meezing-Messiah. Uiteindelijk heeft de Reisopera in samenwerking met het Amsterdams Theater Carré besloten in het jaar 2020 geen Meezing-Messiah te organiseren.

Andere (co)producties

Magelone & Peter

Met inachtneming van de hierboven omschreven bepalingen voor een 'anderhalve-meter-samenleving' bereidde de Reisopera een kleine muziektheaterproductie voor met de titel *Magelone & Peter*. Voor deze één uur durende muzikale 'short-story' koos regisseur Rennik-Jan Neggers Brahms' liedcyclus *Die schöne Magelone* als basis voor een voorstelling waarin twee jonge echtelieden hun uitgebluste relatie evalueren. Het mini-drama speelt zich af op een camping en de protagonisten nemen vanuit hun caravan en tuinstoel om beurten het woord middels een lied. Voor de rollen van *Magelone* en *Peter* werden vier jonge Nederlandse zangers gekozen en Ben Weishaupt verzorgde aan de piano de begeleiding. Na twee try-outs op 11 juli en twee premières op 13 september in Enschede werd de voorstelling aangeboden aan vooral de kleinere theaters in het land. De garantiesom was voor hen haalbaar bij handhaving van de anderhalve-meter-regel en ook wanneer het maximaal aantal toegestane bezoekers 30 personen betrof. In Maastricht was begin oktober de eerste voorstelling van de tour in AINSI. De daaropvolgende voorstellingen in november en december konden geen doorgang vinden vanwege de inmiddels weer aangescherpte corona-maatregelen. Thea Derks kon in de Theaterkrant naar aanleiding van de première nog een recensie schrijven waarin zij meldde dat het hier ging om *'Een puntgaaf miniatuurtje over de kracht van duurzame liefde'*.

La Bohème

Door de beperkingen heeft de Reisopera besloten om Puccini's *La Bohème* te hernemen. In de pocketeditie van 70 minuten in een regie van Christian Carsten, was deze productie enkele jaren geleden voor het eerst te zien en zou een ideale operavoorziening zijn geweest voor wat kleinere theaters met vlakke vloerzalen en eventueel concertzalen zonder theater-technische installatie. De omvang maakte de productie met kleine regie aanpassingen ook geschikt voor het spelen in tijden van corona. De repetities gingen van start op 2 november. De première was op 15 november, maar op grond van de bepalingen van de veiligheidsregio Twente was daar geen publiek bij aanwezig. Van de opvoering is een videoregistratie gemaakt.

Voorstellingen waren gepland tussen 22 november en 16 december, maar konden door het sluiten van de theaters helaas niet doorgaan.

Events

Gelukkig kon de Reisopera met een optreden van de Nederlandse dramatische sopraan Kelly God wel een bijdrage leveren aan het programma 'Kerst komt altijd...' dat door het Wilminktheater en Muziekcentrum werd opgenomen op 15 december en als stream werd aangeboden aan belangstellenden.

Educatie

Hans & Grietje

Hoewel sinds de zomer bekend was dat de grote operaproductie Hänsel und Gretel in seizoen 2020-2021 niet gespeeld zou gaan worden, werd in samenwerking met Phion wel verder gewerkt aan de 35-minuten durende familievoorstelling Hans en Grietje, op tekst van Jibbe Willems, met een keuze uit de oorspronkelijke muziek van Humperdinck in een bewerking voor blaaskwintet. Het was de bedoeling om voorafgaand aan de grote productie een breder en jonger publiek kennis te laten maken met het werk van de Reisopera en Phion en met deze opera van Humperdinck in het bijzonder.

Actrices Brechje Kat en Whitney Sawyer vertolkten de rollen van Grietje en Hans en ook de heks en een politieagent in deze muzikale voorstelling, die geschikt is voor kinderen vanaf 4 jaar. Er werd gerepeteerd in de eerste twee weken van oktober in aanloop naar een première en een reeks voorstellingen in theaters en op scholen in de maanden oktober en november.

Behalve twee opvoeringen van deze voorstelling op 22 november in het Enschedese Theater Concordia, moesten overige geplande voorstellingen in Overijssel en Gelderland worden geannuleerd. Wel is een registratie gemaakt bij de try-out, zodat de opname gebruikt kan worden voor educatieve doeleinden en voor de herinstudering in het jaar 2021.

Een van de voorstellingen van Hans en Grietje, met bijzondere medewerking van het Kinderkoor van de Reisopera, zou ook gespeeld worden tijdens het Enschedese Festival 'Van Haag tot Wal' op 31 oktober. Ook dat festival werd helaas gecancelld.

Kinderkoor

In januari begonnen de leden van het kinderkoor van de Nederlandse Reisopera met het repeteren voor hun aandeel in de opera Hänsel und Gretel van Humperdinck, die in januari 2021 in première zou gaan. Enkele gedeelten uit deze opera zouden al worden uitgevoerd tijdens het openluchtconcert bij Kunst in het Volkspark in juni 2020. De wekelijkse repetities van het kinderkoor, doorgaans in de Performance Factory onder leiding van dirigente Mirjam Spoelman, werden na 12 maart opgeschort tot de eerste week van september. De dirigente heeft enkele zoombijeenkomsten georganiseerd en op 1 juli werd de videoclip 'zing vrolijk, zing droevig' opgenomen in de Performance Factory, geregisseerd door Anne Slothouwer. De kinderen namen in de zomervakantie deel aan een aantal workshops. De wekelijkse repetities werden hervat in september tot de afkondiging van de tweede lockdown op 16 december.

Op 14 oktober was er een 'koor-uitje' naar Natura Docet Wonderryck Twente, inclusief een kijkdozen-workshop door twee medewerkers van het decoratelier van de Reisopera.

In december zou een digitale muzikale nieuwjaarswens worden opgenomen die op het laatste moment naar aanleiding van de genomen maatregelen van de regering niet kon doorgaan.

Landelijke jeugdprogramma

Gelukkig kon de Reisopera in de zomer wel meewerken aan het landelijke jeugdprogramma van Sjors Sportief en Sjors Creatief, dat kinderen in de basisschoolleeftijd kennis wil laten maken met sport, kunst, cultuur en het werk van de culturele instellingen. In de Performance Factory, waar de ateliers van de Reisopera zijn gevestigd, werd in de eerste week van juli een programma aangeboden met muzikale en creatieve workshops. Naast het maken van decor-maquettes en een openbare repetitie van het kinderkoor van de Reisopera waren er ook workshops op het gebied van theaterkostuums, acteren en zang met operazangeres Francis van Broekhuizen. Het was geweldig om na een periode van stilte in ons bedrijf, zoveel kinderen te zien genieten van wat muziek en theater te bieden heeft.

Operaworkshops VO en dagprojecten BO

Op het gebied van educatie ging de Reisopera begin januari voortvarend aan de slag met jaarlijks terugkerende programma's zoals een operaworkshop van tien lesuren voor de Plusklas 2 VWO van het Bonhoeffer aan de Van der Waalslaan in Enschede en het programma Plankenkoorts voor de groepen 4 en 5 van het Primair Onderwijs in samenwerking met het Wilminktheater Enschede. Helaas maakte

de afkondiging van de lockdown en het sluiten van de scholen in maart 2020 een voorlopig einde aan alle geplande activiteiten. De bekende Reisopera-dagprojecten waaraan een hele basisschool deelneemt konden daarom in voorjaar niet doorgaan. Deze zijn allemaal verplaatst naar het voorjaar van 2021 in een nieuwe versie die 'coronaproof' is.

Juist omdat de dagprojecten in de eerste helft van 2020 niet mogelijk waren, besloot de Reisopera nog eens twee scholen buiten de regio een gratis dagproject aan te bieden in het voorjaar van 2021. Deze projecten zijn verdeeld via een winactie op de social media, waar veel op werd gereageerd. De gelukkige scholen zullen in het voorjaar 2021 de projecten in de 'corona-bestendige variant' uitvoeren.

Met diverse scholen voor voortgezet onderwijs werd gekeken naar de mogelijkheid om educatieve programma's aan te bieden bij de kleine producties die gedurende de zomer werden ontwikkeld. Met het annuleren van deze producties in de maanden oktober, november en december, verdwenen ook de mogelijkheden voor deze vorm van educatie.

Leerlijn theatertechniek

In samenwerking met het Wilminktheater in Enschede heeft de Reisopera de *leerlijn theatertechniek* ontwikkeld. Deze doorlopende leerlijn is bedoeld voor het primair onderwijs. De leerlijn bestaat uit lesbrieven: digitale lessen in de vorm van een animatie en praktijklessen op school en in het theater, waarbij actieve workshops centraal staan. Met deze leerlijn willen we kinderen vanaf jongs af aan bekend maken met theater en de podiumkunsten in het algemeen. Voor deze leerlijn hebben onze decormedewerkers blokkendozen gebouwd waarmee de kinderen op school hun eigen decor kunnen bouwen en belichten met een zaklamp. De blokkendoos is ook gemaakt in het groot, zodat de kinderen in het theater het decor kunnen opbouwen en zien hoe de belichting in het theater in zijn werk gaat. Vanuit de Reisopera heeft een stagiaire meegewerkt aan het maken van deze blokken. In het voorjaar van 2021 is de eerste pilot.

Mede gezien de voortdurende beperkingen veroorzaakt door covid-19 besloot de Reisopera meer vaart te zetten achter het opzetten van digitaal lesmateriaal (o.a. via het Lesson-Up programma) op het gebied van muziektheater, dat zowel in schoolverband als voor buitenschoolse educatie gebruikt kan worden. Deze educatieve programma's zullen een prominentere plaats krijgen op de website van de Reisopera.

Excursies

Op het gebied van educatie voor volwassenen konden in de zomermaanden negen excursies voor 10 personen worden georganiseerd in de Performance Factory te Enschede waar de ateliers van de Reisopera zijn gehuisvest. De strengere regels die in het najaar werden opgelegd, maakten verdere excursies onmogelijk.

Internationale activiteiten

Op 27 september was in Kopenhagen de première van Fidelio. Beethovens enige opera, nu in een coproductie van Koninklijke Deense Opera, de Poolse Nationale Opera, Teatr Wielki in Warschau en de Nederlandse Reisopera. De regie was in handen van James Fulljames, ook artistiek leider van de Koninklijke Deense opera en de decors, kostuums en videoprojecties waren van Steffen Aarfling. De Nederlandse Reisopera leverde onder meer een bijdrage aan de decors. De productie zal naar verwachting in maart 2023 te zien zijn in de Nederlandse theaters.

Algemene terugblik en vooruitblik

De Reisopera neemt zijn verantwoordelijkheid als het aankomt op het wegvallen van werkgelegenheid door het afgelasten van voorstellingen. Ondanks het feit dat wij, vanwege onze goede financiële positie, in 2020 niet in aanmerking komen voor de compensatieregelingen die door de overheid zijn ingesteld vanwege de coronacrisis, streven wij ernaar om ZZP'ers, organisaties uit de keten en samenwerkingsverbanden waar mogelijk te compenseren en/of te ondersteunen.

Naast alle onvoorziene wijzigingen in de programmering en het beleid die het gevolg waren van de COVID-19 uitbraak, werd het jaar 2020 ook bepaald door het ziekteverlof van algemeen directeur Nicolas Mansfield. De dagelijkse leiding was sinds begin juli 2019 in handen van twee leden van het management team. Dit zou een groot deel van het jaar 2020 het geval zijn. Op 25 september maakte Nicolas Mansfield bekend dat hij vertrekt bij de Nederlandse Reisopera en werd Bart van Meijl door de raad van toezicht aangekondigd en benoemd tot interim-directeur.

In november 2020 werd het artistieke team gepresenteerd dat voor de Reisopera in het komende jaar zal gaan werken aan een kleine versie van Verdi's La Traviata. Het betreft het prijswinnende duo Dorike van Genderen (regie) en Julie Weideli (vormgeving) die in het kader van de Reisopera Concept Challenge de kans wordt geboden om in navolging van de in 2019 geproduceerde Jevgeni Onjegin een nieuwe vlakke-vloer-productie te gaan maken voor middelgrote theaters in ons land. De muzikale leiding zal in handen zijn van Alistair Digges.

Onder meer uit project blijkt dat de Nederlandse Reisopera, weliswaar net als collega-gezelschappen in de wereld van de podiumkunsten zwaar getroffen is waar het de uitvoering van voorgenomen voorstellingen is, maar dat er achter de schermen hard wordt gewerkt aan het smeden van plannen voor alternatieve concepten waarbij ook rekening wordt gehouden met het feit dat de theaterwereld er de komende periode anders uit zal zien.

2.3 Samenwerking

Oost-Nederland

De Nederlandse Reisopera en Oost-Nederland zijn en blijven onlosmakelijk met elkaar verbonden. Vanuit Enschede laten we de rest van Nederland kennis maken met onze producties. De verhouding met de gemeente Enschede en de provincies Overijssel en Gelderland is uitstekend, afspraken om samen op te trekken richting de toekomst vloeien voort uit deze goede samenwerking.

Ook de komende jaren blijven we ons inzetten om jong talent in de regio een kans te geven kennis te maken met ons 'ambacht'. Dit begint al met onze educatie-programma's in het onderwijs, maar ook de samenwerking met De Maakers heeft een vervolg gekregen. In verband met Corona is het plaatsen van stagiaires gedurende 2020 lastig gebleken.

Orkesten

Sinds jaar en dag bestaat de samenwerking met Phion en het Noord Nederlands Orkest voor de begeleiding van onze producties.

Het jaar 2020 was ook in dit geval een bijzonder jaar: door annuleringen en verplaatsingen van producties als gevolg van de maatregelen is er geen gebruik gemaakt van de begeleiding van beide orkesten. Ook blijft de inzet vanuit de orkesten die gehouden is aan voorwaarden een terugkerend uitdagend onderdeel om te komen tot een goed resultaat. Uiteraard zijn we met beide orkesten in gesprek om alle mogelijkheden voor de toekomst in kaart te brengen. De gevolgen van de verplaatsingen van producties richting de toekomst heeft met betrekking tot de begeleidingstaak van de orkesten lastige gevolgen. De aard van een opera-productie en de planning is niet altijd in lijn met dat wat gebruikelijk is bij de Nederlandse orkesten. De arbeidsvoorwaarden die voortvloeien uit de CAO Nederlandse orkesten en ook de verantwoordingsafspraken waaraan orkesten gehouden zijn, zorgen vaak voor een uitdagend planningsproces om de artistieke kwaliteit voor alle partijen te bewaken. Het feit dat er nu -door de omstandigheden veroorzaakt- opnieuw naar beschikbaarheid van de orkesten moet worden gekeken vraagt veel inzet van alle betrokkenen om te komen tot goede afspraken.

De samenwerking met Phion gaat verder dan enkel de begeleidingsopdracht: samen hebben we een rol in Oost-Nederland en willen we richting de toekomst ook deze rol verder invulling geven. Samenwerking met Phion kan zowel op artistiek inhoudelijk, facilitair als commercieel vlak gestalte krijgen. Mede door de aanwezigheid van een uitmuntende voorziening in de vorm van het Muziekcentrum en het Wilminktheater is het voor beiden organisaties, maar ook voor de culturele structuur in Enschede en Oost Nederland van grote waarde als juist die verbinding nog meer vorm krijgt.

Theaters

Het zal niemand vreemd in de oren klinken als we zeggen dat het voor de theaters in 2020 een rampzalig en complex jaar is geweest. De doorlopende aanpassingen, zowel versoepelingen als verscherpingen van de maatregelen rond het Corona-virus hebben een enorme wissel getrokken op de Nederlandse theaters.

Voor zowel de Nederlandse Reisopera als de theaters was het zoeken naar de (on)mogelijkheden om tot het laatst mogelijk moment zichtbaar te blijven voor ons publiek. Dit vroeg veel van medewerkers aan zowel de kant van de Nederlandse Reisopera als de kant van de theaters. Vaak moesten er op het laatste moment nog aanpassingen komen of werden we gedwongen een productie te annuleren vanwege de maatregelen vanuit de rijksoverheid.

Een productie annuleren c.q. het besluit nemen om een periode ‘pas op de plaats’ te maken is een lastig besluit waarbij niet enkel naar de maatregelen wordt gekeken. Maatregelen en richtlijnen hebben grotendeels een ‘verplicht’ karakter, echter de ‘beeldvorming’ om als Nederlandse Reisopera op de rand van de mogelijkheden te handelen kan negatieve gevolgen hebben. De combinatie van onze activiteiten, reizend door het land met (buitenlandse) zangers en onze voorbeeldrol als rijks gesubsidieerd gezelschap, maakt dat we hierop extra alert waren en nog steeds zijn. Natuurlijk leidt dit in specifieke gevallen tot onbegrip, maar in het algemeen merken we dat er begrip is en treffen we een coöperatieve houding aan richting de toekomst van zowel theaters maar zeker ook van het publiek.

Uiteraard kijken we alweer (ver) vooruit, samen met de theaters. Het is in 2020 een gigantische complexe organisatie geweest waarbij met de nodige regelmaat de programmering opnieuw onder de loep moest worden genomen. In samenwerking met alle betrokken partijen werden oplossingen gevonden en vinden we nog steeds oplossingen met als doel om in het nieuwe seizoen weer aanwezig te zijn. We hopen van harte dat de maatregelen dit mogelijk maken!

Opera Zuid en Nationale Opera & Ballet

Samen met de Nationale Opera en Opera Zuid hebben we de opdracht om een talentenprogramma voor zangers, dirigenten, ontwerpers, regisseurs, technici en andere makers uit binnen- en buitenland verder vorm te geven in de aankomende periode.

Ondanks de verschillende type organisaties zowel in aanpak als in omvang hebben we in 2020 grote vooruitgang geboekt in de verbinding tussen de organisaties die als basis richting de toekomst essentieel is. Een gezamenlijk gedragen visie op talentontwikkeling, waarbij ieder zijn bijdrage levert vanuit haar expertise, is het resultaat van de diverse overleggen. Een convenant tussen Opera Zuid, de Nederlandse Reisopera en het Nationale Opera & Ballet is het klinkende resultaat en zal samen met de ontwikkelde visie en bijbehorende artistiek-inhoudelijke programmering richting geven aan de samenwerking de komende jaren.

Provincie Overijssel

De relatie en samenwerking met de Provincie Overijssel blijft ook in het lastige jaar 2020 voor de Nederlandse Reisopera constructief en geeft ons steun richting de toekomst. In deze periode waarbij met regelmaat aanpassingen plaatsvinden blijven we elkaar actief informeren en richten we ons op de periode na corona.

Volgens de motie Faal-Tabak rapporteren wij zoveel mogelijk en passend bij de aard van onze kernactiviteiten:

1. Samenwerking: met culturele initiatieven en instellingen, verbindingen met professionals en amateurs, netwerkfunctie;
2. Maatschappelijke en publieksbijdrage;
3. Educatie en talentontwikkeling;
4. Provinciale uitstraling.

De feitelijke verantwoording hierover vormt de kern van de activiteiten van de Nederlandse Reisopera en is op alle onderdelen toegelicht in dit jaarverslag. Voor 2020 is een wijzigingsverzoek ingediend voor de activiteiten van 2020 in verband met corona. Voor de provincie Overijssel zal een aparte eindverantwoording worden gemaakt waar dit jaarverslag onderdeel van zal zijn.

Provincie Gelderland

In 2017 is de provincie Gelderland voor het eerst de Nederlandse Reisopera gaan ondersteunen. Op dit moment werken we aan plannen voor de komende periode waarbij het beleidsplan voor de BIS-periode 2021-2024 het uitgangspunt is. De Provincie Gelderland heeft de aanvraag voor 2021 al gehonoreerd, waardoor de succesvolle ondersteuning ook in 2021 wordt vervolgd.

De Reisopera was in samenwerking met de educatieve afdeling van Phion gestart met een dagproject voor scholen in het primair onderwijs. Hierin komt de groeiende samenwerking op educatief terrein tot uitdrukking. Het dagproject 'de wereld van Peer' wordt speciaal gemaakt om kinderen die weinig tot geen toegang hebben tot cultuureducatie op het gebied van klassieke muziek en muziektheater, actief in aanraking te brengen met deze genres.

In het najaar 2019 werd in het kader van de 2P-subsidieregeling gewerkt aan de aanvraag voor en de ontwikkeling van het familieconcert *Hans en Grietje* - het voortraject van de Reisoperaproductie *Hänsel und Gretel* (oorspronkelijke première 22 januari 2021). Er zijn totaal 17 voorstedingsdagen met 24 school- of familievoorstellingen gepland. Op 22 november is de voorstelling in Enschede in première gegaan, maar helaas werd ook deze productie het slachtoffer van de verscherpte maatregelen. Maar we zullen in de aankomende periode alsnog de voorstellingen aanbieden bij scholen en theaters.

2.4 De organisatie

Governance Code Cultuur

De Nederlandse Reisopera past de Governance Code Cultuur sinds de invoering toe. Uitgangspunt daarbij is vorm te geven aan helder bestuur en zorgvuldig toezicht en ook aan inhoudelijk, integer en zakelijk presenteren en verantwoorden. De organisatie is gevestigd in Enschede en heeft als doel het bevorderen van muziekdramatische kunst door middel van het uitvoeren van operavoorstellingen met behulp van alle toegestane middelen die aan de verwezenlijking ervan bijdragen. Daarnaast draagt de Reisopera zorg voor duurzame ontwikkeling van (jong) talent. De stichting beschikt over de culturele ANBI status.

De maatschappelijke doelstelling wordt op duurzame en bedrijfsmatig verantwoorde wijze gerealiseerd. Artistieke keuzes zijn onafhankelijk van financieringsbronnen opdat de artistieke integriteit is gewaarborgd. De stichting werkt met het raad van toezicht-model. De raad is onbezoldigd en komt minimaal vier keer per jaar bijeen.

Samenstelling raad van toezicht en directie

Achternaam	M / V	Geb. jaar	Functie	Datum aantreden	Datum aftreden
<i>raad van toezicht</i>					
<i>P.W. Doop</i>	<i>m</i>	<i>1955</i>	<i>voorzitter</i>	<i>01-04-2013</i>	<i>31-03-2021</i>
<i>N. Hiddema</i>	<i>v</i>	<i>1963</i>	<i>lid</i>	<i>15-12-2017</i>	<i>15-12-2021</i>
<i>A. van der Lof</i>	<i>v</i>	<i>1961</i>	<i>lid</i>	<i>15-10-2015</i>	<i>15-10-2023</i>
<i>N. Veenhuijzen</i>	<i>m</i>	<i>1968</i>	<i>lid</i>	<i>19-08-2014</i>	<i>19-08-2022</i>
<i>J.D. Veltman</i>	<i>m</i>	<i>1951</i>	<i>vice voorzitter</i>	<i>20-12-2016</i>	<i>20-12-2024</i>
<i>M. van Weegen</i>	<i>v</i>	<i>1950</i>	<i>lid</i>	<i>01-08-2013</i>	<i>31-07-2021</i>
<i>directie</i>					
<i>N. Mansfield</i>	<i>m</i>	<i>1966</i>	<i>algemeen directeur</i>	<i>01-01-2013</i>	<i>01-02-2021</i>

De samenstelling van de raad van toezicht is evenwichtig qua kennis en expertise, geslacht, nationale taakopdracht en regionale binding met Oost-Nederland. De leden van de raad hanteren een zittingsperiode van 4 jaar met, in principe, de mogelijkheid maximaal eenmaal te verlengen. Bij het vervullen van vacatures houdt de raad rekening met de code diversiteit en inclusie.

Helder bestuur en zorgvuldig toezicht geven ruimte aan inhoudelijk, integer en zakelijk presteren. De cultuursector heeft al ruim tien jaar zijn eigen Governance Code. De Governance Code Cultuur biedt een normatief kader voor goed bestuur en toezicht in culturele organisaties. Daarmee laten de verantwoordelijke bestuurders en toezichthouders aan de buitenwereld zien wat de gangbare standaarden zijn voor goed bestuur in de cultuursector.

In bijlage 1 van dit verslag zijn de 9 principes (en de relevante aspecten per principe) van de Governance Code Cultuur opgenomen, waarbij is aangegeven hoe de code door de Nederlandse Reisopera wordt uitgevoerd. Aandachtspunten zijn niet zozeer de verdeling van taken, bevoegdheden en werkwijze, maar wel de vastlegging ervan.

Dat geldt ook voor de nevenfuncties van de individuele leden van de raad van toezicht en de publicatie daarvan op de website.

Nevenfuncties van de leden van de raad van toezicht per 31 december 2020

<i>Achternaam</i>	<i>Nevenfuncties</i>
<i>P.W. Doop</i>	• <i>lid RvT Anne Frankstichting</i> • <i>lid in buitengewone dienst Algemene Rekenkamer</i> • <i>lid van de bezwarencommissie van de NVAO</i> • <i>lid RvT van de The Hague Humanity Hub</i> • <i>lid Audit Commissie van de Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschappen (KNAW).</i>
<i>N. Hiddema</i>	• <i>lid RvT theater DNK (De nieuwe Kolk) – Assen</i> • <i>voorzitter bestuur Jonge Harten theaterfestival</i> • <i>lid bestuur stichting Landgoed Mensinge</i> • <i>lid bestuur Stichting Erfgoed Luchtoorlog Nederland</i>
<i>A. van der Lof</i>	• <i>voorzitter Stichting UitAlmelo.nl</i> • <i>voorzitter Stichting Twente Connect</i>
<i>N. Veenhuijzen</i>	• <i>bestuurslid Coöperatieve Vereniging Eemhuis</i> • <i>bestuurslid Coöperatieve Vereniging ICOON</i> • <i>senior Consultant Cause4 Ltd.</i> • <i>adviseur St. Het Ir. Etward Bunschoten Fonds</i>
<i>J.D. Veltman</i>	• <i>vice-President - European Law Society (Zurich)</i> • <i>coördinator - Twente Elan</i> • <i>lid Raad van Advies - De Maatschappij (Landelijk)</i> • <i>voorzitter Regionale Selectiecommissie Oost Koning Willem I Prijs.</i>
<i>M. van Weegen</i>	• <i>bestuurslid verzorgingshuis Vrienden van De Bolder</i> • <i>voorzitter Vrienden van de Nederlandse Bachvereniging</i>

Alle nevenfuncties van de raad van toezicht worden getoetst op de verenigbaarheid met de toezichthoudende rol van de leden. Nevenwerkzaamheden van de directeur/bestuurder worden ook getoetst door de raad van toezicht en vermeld in het jaarverslag.

Wet Normering Topinkomens

Op 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de Stichting Nederlandse Reisopera. Het voor Stichting Nederlandse Reisopera toepasselijke bezoldigingsmaximum bedraagt over 2020 €201.000.

Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

Bedragen x € 1	Dhr. N. Mansfield Timans
Functiegegevens	Algemeen/Artistiek directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	133.425
Beloningen betaalbaar op termijn	21.107
Subtotaal	154.532
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-
Totale bezoldiging	154.532
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	-
Gegevens 2019	
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 – 31/12
Deeltijdfactor 2019 in fte	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	138.000
Beloningen betaalbaar op termijn	20.328
Totale bezoldiging 2019	158.328

Naast de vermelde functies zijn er geen overige functionarissen die in 2020 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT heeft plaatsgevonden.

Nicolas Mansfield was tot 10 september als statutair directeur Nicolas Mansfield Timans verbonden aan de organisatie. Hij vervulde in 2020 de navolgende nevenfuncties: lid van de raad van toezicht van Rijnbrink, vice president van het Dorset Opera Festival, bestuurslid van 2Score Music, bestuurslid van de Stichting Nationaal Muziekkwartier, bestuurslid stichting 'Het Vershil Sterkt De Stad, lid Raad van Advies van het Prins Bernhard Cultuurfonds Overijssel en comité van aanbeveling bij het Amsterdams Opera Koor.

De statutair interim-directeur van de Nederlandse Reisopera is Bart van Meijl. Hij is per 2 oktober 2020 aangetreden. Hij vervult de navolgende (neven)functies: directeur-eigenaar Expatax B.V., voorzitter Koninklijke Nederlandse Muziek Organisatie, lid Raad van Advies van het Nederlands Studenten Kamerorkest.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Bedragen x € 1	Dhr. B. van Meijl
Functiegegevens	Interim directeur
Periode functievervulling in het kalenderjaar 2020 (aanvang – einde)	02/10 – 31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	3
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	1.054
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€193
Maxima (op basis van de normbedragen per maand)	€80.400
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€43.425
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	€24.793
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€24.793
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-
Totale bezoldiging, exclusief BTW	€24.793

1d. Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van €1.700 of minder

Naam Topfunctionaris	Functie
P. W. Doop	RvT-voorzitter
N. Hiddema	RvT-lid
A. van der Lof	RvT-lid
N. Veenhuijzen	RvT-lid
J.D. Veltman	RvT-lid
M. van Weegen	RvT-lid

Leden van de raad van toezicht ontvangen geen bezoldiging.

Code Diversiteit & Inclusie

Onder steeds meer organisaties groeit het besef dat het managen van verschillen tussen medewerkers cruciaal is voor een goed functionerende arbeidsorganisatie. Hierbij draait het vooral om de bedrijfscultuur. Dit besef uit zich in het gebruik van het begrip dat tegenwoordig bijna overal in één adem met diversiteit wordt genoemd: inclusie. Een cultureel inclusief werkklimaat betekent dat iedere werknemer zich prettig en gewaardeerd voelt ongeacht etnische achtergrond, cultuur of religie. Het realiseren van deze inclusieve cultuur gaat echter niet vanzelf. Daarvoor is bewust beleid en sturing nodig. De Code Diversiteit & Inclusie is in de culturele sector het richtsnoer om haar beleid op af te stemmen.

Bij een specifieke kunstvorm als opera gelden natuurlijk beperkingen, althans dat is zoals we daar nu over oordelen. Vanaf 2021 zal Noor Sloterdijk, medewerker bij de Nederlandse Reisopera, in het kader van haar masterscriptie Musicologie wetenschappelijk onderzoek doen naar Diversiteit en Inclusie binnen de kunstvorm opera. Uiteraard zijn we nieuwsgierig naar haar bevindingen en welke mogelijke aanbevelingen of nieuwe richtingen ze ons kan bieden.

De organisatie van de Nederlandse Reisopera is klein en daarmee ook beperkt in de mogelijkheden om diversiteit te effectueren op het gebied van bijvoorbeeld personeelsbeleid.

Op het terrein van educatie wordt voortdurend gestreefd naar het aanspreken van nieuwe doelgroepen, die zich met name via het primair en deels ook via het voortgezet onderwijs aanbieden. In samenwerking met andere culturele instellingen wordt een actief beleid gevoerd om de educatieve activiteiten te ontwikkelen die zich richten op deze doelgroep.

De komende periode zullen er gezien de afloop van de zittingsperiode ook wisselingen optreden in de samenstelling van de raad van toezicht. Uiteraard wordt bij het werven en benoemen van nieuwe leden deze code in acht genomen.

Personeel & Organisatie

Het plotseling wegvallen van de directeur was voelbaar en had uiteraard gevolgen voor de organisatie. Het is mede dankzij de inzet van José Rikhof en Josef Fuchs maar zeker ook dankzij de enorme betrokkenheid van het gehele personeel en vrijwilligers dat ook in het toch al lastige jaar 2020 stappen vooruit werden gezet.

Het personele bestand van medewerkers in loondienst van de Nederlandse Reisopera is onderverdeeld in twee stichtingen, namelijk Stichting Nederlandse Reisopera en Stichting Artistiek Personeel Nederlandse Reisopera.

De Nederlandse Reisopera gelooft sterk in het ontwikkelen van de competenties van de medewerker om de kennis binnen het bedrijf te vergroten. Dit proces startten wij al bij scholieren, die bij ons de mogelijkheid hebben gekregen om via een leer-werkovereenkomst de praktijkstage te lopen. Als erkend leerbedrijf zijn wij ervan overtuigd dat zowel de leerling als de Reisopera optimaal kunnen profiteren van deze mogelijkheid. Niet alleen scholieren en/of stagiaires, maar ook medewerkers kansen bieden op gebied van scholing en groei in verantwoordelijkheid en/of functie.

In de laatste periode van 2020 is een start gemaakt met de discussie die moet leiden tot herijking en uitbreiding van het personeelsbestand. We maken juist in deze periode gebruik van het moment om ons voor te bereiden op de toekomst.

We streven er met elkaar naar om een flexibele organisatie te blijven, die kosten efficiënt kan acteren hetgeen richting de toekomst essentieel zal blijven. Het is wel noodzakelijk om op onderdelen de organisatie te versterken en expertise aan de organisatie te binden met de blik op de toekomst.

Dankbaar zijn wij voor onze groep vrijwilligers die ons ondersteunen in vele facetten. Zij ontvangen een vergoeding volgens de voorwaarden van de Belastingdienst. We organiseren vrijwilligers-bijeenkomsten en betrekken hen bij personeelsactiviteiten. De Reisopera is verbonden aan het platform Opera Europa waar beloningsbeleid geregeld wordt besproken.

De Reisopera heeft in 2020 voor een aantal uitdagingen gestaan voor wat betreft personeel en organisatie. In 2020 hebben de adjunct directeur artistieke zaken en manager financiën zich onverminderd ingezet om de algemeen directeur ruimte te bieden gedurende zijn re-integratietraject en de organisatie draaiende te houden. Vanaf 1 oktober is Bart van Meijl als interim directeur en tijdelijke opvolger van de statutair bestuurder aangesteld door de raad van toezicht.

In de eerste maanden van 2020 heeft de Reisopera meteen de daad bij het woord gevoegd en een werkstudent financiën (12u), medewerker productiebureau – productieleader (24u) en twee medewerkers decoratelier (44u) aangesteld.

Nadat de eerste intelligente lockdown van kracht werd in Nederland, heeft de Reisopera een groot aantal activiteiten on-hold moeten zetten of annuleren. Dit had invloed op de verdere uitbreiding van het personeelsbestand en is daarom in het verdere verloop van 2020 gestagneerd. Verder heeft de Reisopera goed gekeken naar de al afgesloten overeenkomsten van opdrachten. Waar coulance terecht en haalbaar was, heeft de Reisopera alle verrichte arbeid volgens afspraak betaald en daarnaast een coulance betaling gedaan voor niet uitgevoerd werk.

Het personele bestand bestaat uit alle medewerkers in loondienst van Stichting Nederlandse Reisopera en Stichting Artistiek Personeel Nederlandse Reisopera. Er is nog steeds sprake van een kleine productiekern van 24 medewerkers, waardoor het vertrouwen op en ontwikkelen van competenties erg belangrijk wordt geacht. Om dit te stimuleren, werken wij graag met scholieren via een leerwerkovereenkomst en praktijkstages waarbij wij ervan overtuigd zijn dat deze leerlingen/stagiaires maar ook onze medewerkers een leerzame en plezierige tijd hebben. Verder biedt de Reisopera ook scholingsmogelijkheden aan voor het personeel, en wordt gekeken naar groei in verantwoordelijkheden en/of functie.

Voor wat betreft de arbeidsvoorwaarden is de Reisopera bezig om de arbeidsvoorwaarden voor alle medewerkers gelijk te trekken, waarbij uiteraard wordt gekeken naar zaken als beloning, arbeidstijden en pauzes, het mogelijk maken van thuiswerken incl. thuiswerkvergoeding en het loslaten van een vast, regulier arbeidspatroon om medewerkers ten tijde van deze pandemie de ruimte te bieden.

Met de blik op de toekomst, zijn we blij dat het Ministerie van OCW heeft besloten om de subsidie over de periode 2021-2024 voort te zetten en zelfs te verhogen. Eén van de pijlers voor de komende jaren is het streven naar een breder personeelsbestand, waardoor de capaciteit wordt verhoogd en de werkdruk omlaag zal gaan. In 2020 zijn de plannen verder vormgegeven en vanaf 2021 zal er een herstructurering van de organisatie worden uitgevoerd waarbij taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden opnieuw worden verdeeld en vacatures worden uitgezet ter uitbreiding van de organisatie.

Met inachtneming van het bovenstaande kijkt de Reisopera met vertrouwen naar de toekomst, waarbij de lang gekoesterde wens om de werkdruk bij de medewerkers te verlagen en over een bredere personeelsbasis te beschikken om de producties te ontwikkelen en onze bezoekers te laten genieten.

Huisvesting

De Nederlandse Reisopera 'woont' in Enschede en voelt zich daar geworteld. De verankering van de Nederlandse Reisopera is in een langlopende overeenkomst met de gemeente Enschede vastgelegd. Inmiddels vervaardigen wij onze decors en kostuums al ruim een jaar vanuit onze nieuwe werkplaatsen. Ruime en lichte werkplaatsen waar mensen die hun vak verstaan prachtige creaties maken.

De repetities van onze producties zijn in het Wilminktheater en in het Muziekcentrum. De Reisopera is niet de enige gebruiker van deze ruimten. Om voor onszelf en de andere partijen meer flexibiliteit te creëren, zijn in de Performance Factory twee repetitieruimtes gerealiseerd. Sinds de zomer zijn deze volledig in gebruik genomen. Deze ruimten worden voor diverse activiteiten gebruikt, zoals het kinderkoor, ballet-, koorrepetities en tutti's.

De impact van Corona

Zoals voor iedereen in Nederland is de impact van de corona pandemie praktisch niet te overzien. Voor de Nederlandse Reisopera betekende het een jaar waarin de organisatie naast de afwezigheid van een directeur ook nog het hoofd moest bieden aan de gevolgen van de crisis.

De gevolgen waren/zijn uiteraard groot, niet alleen heeft het thuiswerken een effect op de onderlinge samenwerking en communicatie, ook de specifieke activiteiten van de Nederlandse Reisopera zijn zoals bekend hard getroffen door de noodzakelijke maatregelen.

Dit alles heeft als gevolg gehad dat de organisatie zonder dat ze zich hierop kon voorbereiden haar reguliere werkzaamheden moest aanpassen aan een voor iedereen onduidelijke en steeds veranderende situatie. De Nederlandse Reisopera heeft zo lang als was toegestaan en verantwoord is haar activiteiten uitgevoerd in een vorm die aansloot bij de op dat moment geldende maatregelen.

De situatie, waarin met regelmaat teleurstellingen moesten worden verwerkt, vooral wanneer maatregelen wederom annuleringen tot gevolg hadden, heeft een enorme wissel getrokken op de organisatie.

Impact van de coronapandemie op de activiteiten

La Bohème (BOHEME)

Deze productie stond aanvankelijk niet gepland, maar vanwege de haalbaarheid (klein orkest, concept bekend vanwege eerdere versies en relatief goedkoop waardoor het goed te spelen was voor een klein publiek) werd deze gepland voor het najaar van 2020. Vanwege de voortdurende onzekerheid en steeds strengere coronamaatregelen heeft het management besloten de productie niet uit te voeren maar te verschuiven naar het najaar van 2021.

Bruid Te Koop! (BRUID)

Bruid Te Koop! stond gepland in het voorjaar van 2020, maar op de dag van de voorpremière was de eerste persconferentie met daarin de afkondiging van diverse maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus, waardoor de Reisopera geen première en dus geen inkomsten heeft gehad uit Bruid te Koop!. In maart 2020 leefde men nog in de veronderstelling dat in het najaar 2020 voorstellingen wel weer plaats zou kunnen vinden. Helaas moest ook deze première worden geannuleerd en is de derde première poging van deze voorstelling geprogrammeerd in 2022.

Hans & Grietje

Dit educatief project in samenwerking met Phion is in zijn geheel voorbereid in 2020 maar werd ook getroffen door de coronamaatregelen. Er is nog grote onzekerheid of we in het voorjaar 2021 de voor een subsidieaanvraag verplichte 16 voorstellingen kunnen spelen. De subsidie heeft al aangegeven hier flexibel in te zijn en wij doen er echter alles aan om ook in het voorjaar 2021 met deze productie zichtbaar te zijn.

Magelone & Peter

Doorlopend project waarbij elk jaar een aantal voorstellingen gespeeld worden. Medio 2020 is de mini-opera in première gegaan en hebben we deze een paar keer kunnen spelen.

Tristan und Isolde

Stond in het najaar van 2020 geprogrammeerd, maar is geannuleerd vanwege de verschuiving Bruid te Koop!. Die keuze is voornamelijk een bedrijfseconomische keuze geweest om de productie te laten vervallen, aangezien er veel risico (enorme productie met groot orkest, koor etc.) in zit.

Compensatie / annuleringen

De Nederlandse Reisopera heeft in alle gevallen op een correcte manier en in goed overleg met personen en organisaties die (financieel) geraakt werden door annuleringen en verschuivingen, afspraken weten te maken. Juist in deze periode is het belangrijk elkaar te blijven ondersteunen binnen de mogelijkheden die er zijn.

Impact van de coronapandemie op de interne processen

De coronacrisis had ook impact op interne processen. Los van de sociale effecten werd duidelijk dat de Nederlandse Reisopera vanuit de aard en achtergrond van de organisatie een inhaalslag moest maken op het gebied van online-ontwikkelingen.

Groot voordeel was dat al in 2019 het proces om te komen tot een nieuwe, herkenbare huisstijl was opgestart. Parallel liep het ontwikkeltraject voor een geheel nieuwe, interactieve website.

Ondanks het feit dat deze trajecten zijn ingezet is er de noodzaak om ook richting de toekomst andere vormen van zichtbaarheid te ontwikkelen. Dit gaat verder dan enkel het beschikbaar stellen van beeldmateriaal via het internet.

Met ingang van 2021 is voor de periode van 6 maanden een manager marketing & communicatie aangetrokken die samen met de betrokken medewerkers voor zowel de korte als lange termijn een lijn uit zal zetten.

Gevoeligheidsanalyse

Budgetten bevatten over het algemeen erg veel aannames. Een aantal van deze aannames kan kritiek zijn voor het falen of slagen van het project of voor het halen of niet halen van de doelstellingen. Een gevoeligheidsanalyse geeft inzicht in de marges die de kritieke aannames hebben ten opzichte van het budget.

De komende periode zullen we meer gebruik maken van zo objectief mogelijke instrumenten om aannames te toetsen op mogelijke risico's. Aan de hand van de uitkomsten zullen alternatieve scenario's onderdeel worden van het geheel.

De toekomst van theater en publiek

Op dit moment focussen we nog op het seizoen 2021/2022. In het totaal van de voorgenomen activiteiten en producties is geschoven en op een beperkt aantal plekken ook helaas afgezien van de voorgenomen productie. Dit alles in overleg en afstemming met de subsidienten die begripvol zijn. Ook de rijksoverheid neemt coulance in acht als het gaat om de prestatieafspraken.

Ondanks het onzekere vooruitzicht zullen de komende maanden in het teken blijven staan van enerzijds het versterken en (her)organiseren van de interne organisatie en het met voorrang ontwikkelen en uitrollen van online mogelijkheden die als permanent onderdeel van de communicatie deel zullen blijven uitmaken.

Het is vrijwel onmogelijk om risico's te kunnen voorspellen. De onzekerheid over het sociaal-maatschappelijk- maar ook financieel economische herstel na de coronacrisis is groot. Een aantal bijzondere aandachtspunten zullen deel uitmaken van het beleid op zowel korte als lange termijn:

- Publieksbewegingen, hoe snel is het publiek weer terug in de zalen? Welke impact heeft de crisis gehad op het publiek, wanneer voelen zij zich weer veilig om naar het theater te komen?
- Op welke manier gaan theaters verder? Budgetten zullen onder druk komen te staan. In hoeverre is het zinvol en voorkomt het risico's om artistiek breder te programmeren zodat de afzetmarkt groter gaat worden (middelgrote/kleine theater).
- Op welke manier kunnen we sponsors aan ons verbinden, zeker na de coronaperiode zullen veel ondernemers weer moeten opstarten; sponsoring is dan niet de eerste prioriteit.
- Hoe gaat de rijksoverheid het opgelopen begrotingstekort herstellen? Welke politieke samenstelling zal er na maart 2021 zijn en in hoeverre heeft dit gevolgen voor het cultuurbeleid?

De komende periode zal er aandacht zijn voor deze onderwerpen zowel apart als in onderlinge samenhang. Enkel door de risico's vooraf in kaart te brengen en alternatieve scenario's te ontwikkelen zijn we goed voorbereid op de toekomst.

Development

De ambitie voor de komende jaren is de inkomstenstroom uit fondsen- en sponsorwerving en particuliere donaties te verhogen. Daartoe is op 1 oktober 2019 een Senior Development Medewerker in dienst getreden.

Werving particuliere donateurs

Er is gewerkt aan een grotere zichtbaarheid omtrent de verbinding die particulieren kunnen aangaan met de Reisopera. Dit heeft vorm gekregen via uitgebreide informatie op de website van de Reisopera, via publicaties in programmabrochures, overige flyers en via publicaties in het vriendenmagazine *Opera Informa*.

De grotere zichtbaarheid van de mogelijkheden om particulier donateur te worden heeft ervoor gezorgd dat het aantal vrienden met 25% is toegenomen in 2020. Daarnaast is er een aantal grote en kleinere mecenassen geworven en er zijn mecenassen die opnieuw een schenkovereenkomst zijn aangegaan voor de komende jaren.

Er zijn nieuwe schenkproposities geformuleerd en het genodigdenbeleid is aangepast. De wijziging van het genodigdenbeleid wordt ingezet om nieuwe schenkers te werven.

Evenementen/contactmomenten

Vanwege de coronacrisis zijn diverse evenementen in de zomer van 2020 niet doorgegaan en was het niet mogelijk op locatie wervingsactiviteiten te realiseren. Dit gebrek aan contact momenten met potentiële relaties maakt, dat het delen van videomateriaal via de social media en website een steeds belangrijker middel wordt in de toekomst om de zichtbaarheid van de Reisopera te behouden en te vergroten en donateurs te werven.

Behoud particuliere donateurs

De verbinding met de bestaande particuliere donateurs is verstevigd, met name door directe en persoonlijke communicatie met deze doelgroep. De jaarlijkse operareis, waar 100 vrienden aan deelnamen, kon in maart 2020 nog net voor de coronacrisis doorgaan en is een belangrijke verbindende activiteit voor de vrienden en schenkers. De Senior Development Medewerker is ook mee geweest met de Operareis 2020 om de persoonlijke contacten met de vrienden en schenkers te intensiveren. Voor de particuliere donateurs stonden excursies in de Performance Factory gepland, inclusief lezing en repetitiebezoek, maar deze excursies zijn vanwege de coronasituatie geannuleerd.

Eenmalige giften

Op de website van de Reisopera is de mogelijkheid gecreëerd te doneren via een *Doneer Nu* button. Via deze button komt de bezoeker rechtstreeks op een pagina waar direct een IDEAL betaling gedaan kan worden. Deze mogelijkheid heeft voor extra inkomsten door eenmalige giften gezorgd in 2020.

Werving zakelijke donateurs

Voor de zakenvrienden en sponsors zijn sponsorproposities ontwikkeld. Deze proposities zijn de basis voor de toekomstige werving van zakelijke donateurs. Sponsors verbinden zich voor een periode van minimaal 3 jaar aan de Reisopera en hebben recht op een compleet pakket aan tegenprestaties, waaronder merkzichtbaarheid en relatiemarketing. Er heeft een selectie plaats gevonden van potentiële zakelijke donateurs die benaderd kunnen worden voor sponsoring en inmiddels zijn de eerste contacten gelegd.

Behoud zakelijke donateurs

Er is ingezet op het behoud van de huidige sponsors door middel van logovermelding in diverse publicaties, de website en het vriendenmagazine. Daarnaast worden zakelijke donateurs uitgenodigd bij voorstellingen van de Reisopera en wordt hen een nazit met een hapje en drankje aangeboden. Vanwege de coronasituatie waren er minder voorstellingen in 2020 dan gepland. Het aanbieden van een livestream van een speciaal Kerstconcert is ingezet als alternatief voor het wegvallen van voorstellingen en ontvangsten.

Website en huisstijl

In 2020 is een intensief traject gevolgd voor het ontwerpen van een nieuwe website. Die heeft nieuwe functionaliteiten en de bezoeker wordt naar alle belangrijke pagina's op de website geleid. Hiermee zal de uitstraling van de Reisopera positief versterkt worden en zullen potentiële vrienden, schenkers, zakenvrienden en sponsors worden bereikt.

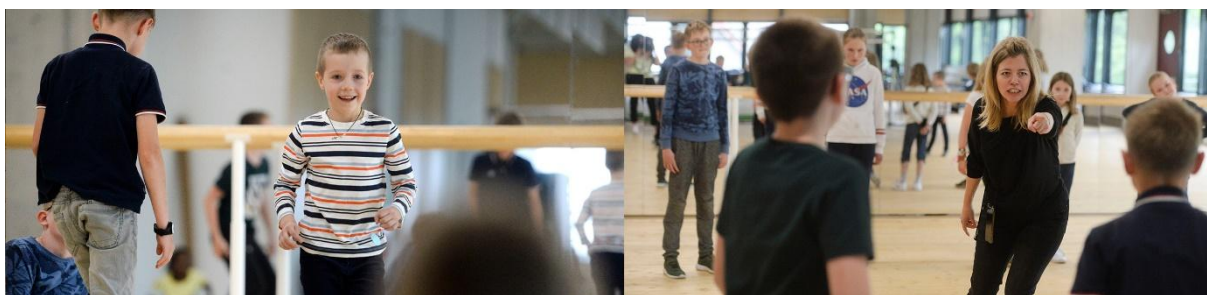
Fondsenwerving

In 2020 is begonnen met actieve fondsenwerving bij private en publieke fondsen voor projecten op het gebied van educatie en jong talent ontwikkeling. Er zijn nieuwe fondsen benaderd en persoonlijke contacten met deze fondsen gelegd om de aanvragen succesvol te laten verlopen. Deze actieve fondsenwerving wordt voortgezet in 2021.

Paul Pella Fonds

In 2020 is de bijdrage van het Paul Pella Fonds van €40.000 in goed overleg gedeeltelijk toegekend. De Reisopera heeft eind 2020 het verzoek gedaan om €20.000 voor het BankGiroLoterij Summernights concert en Kunst in het volkspark te verschuiven naar 2021, vanwege de annulering van beide evenementen. Het Paul Pella Fonds heeft ingestemd met een verschuiving van gelden die vanwege de coronacrisis niet ingezet konden worden in 2020. Deze gelden zullen gebruikt worden voor projecten in 2021.

In 2020 is €20.000 aan inkomsten uit het Paul Pella Fonds besteed aan het Reisopera Kinderkoor (€10.000), de educatieve voorstelling Hans & Grietje (€5.000) en de inzet van gedeelde expertise op het gebied van educatie met PHION (€5.000). We zijn het Paul Pella Fonds erkentelijk voor de bijdrage en de flexibele omgang voor het doorschuiven van de bijdrage naar 2021.

Marketing en communicatie

Een goede start

Het jaar 2020 begon zo goed. In januari en februari werd onze productie L'Orfeo onze meest succesvolle productie wat betreft zaalbezetting sinds de start van de nieuwe organisatie in 2013. De tien voorstellingen in de tournee haalden een gemiddelde zaalbezetting van 99%.

De marketingcommunicatiestrategie voor dit innovatieve 'Gesamtkunstwerk' was in nauwe samenwerking met alle coproducten en partners opgezet door de Reisopera en bleek in alle opzichten succesvol. Met de achterban van het internationaal opererende kunstenaarscollectief Studio DRIFT bezocht een hele nieuwe publieksgroep deze productie van de Reisopera en maakte kennis met de kunstvorm opera. Het artistieke team, bestaande uit vier vrouwelijke Nederlandse kunstenaars, en hun vernieuwende concept, trok nationaal en internationaal aandacht van de pers.

In januari begonnen ook de repetities voor de volgende productie: Bruid Te Koop! een komische opera in het Nederlands, met een geheel Nederlands/Vlaamse cast. De bewerking door 'hertaler' Anne Lichthart van Smetana's Prodaná nevěsta is met recht 'onverbloemd te noemen en samen met de sprankelende regie van John Yost belooft dit weer een succesvolle Reisopera-tournee te worden. Twee dagen voor de première bleek dat de werkelijkheid er anders uit zou gaan zien.

Coronavirus: snelle en accurate communicatie

Op donderdagmiddag 12 maart kondigde het kabinet in een persconferentie aan dat als gevolg van het coronavirus per direct sprake zou zijn van een maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus, waaronder het afgelasten van evenementen met meer dan 100 personen. Dit zette een onverbiddelijke streep door de voorpremière, de première en een groot deel van de tournee van Bruid Te Koop!

In samenwerking met stichting Komt het Zien en Theater Carré had onze afdeling marketing het plan om bij de voorstelling van Bruid Te Koop! in Amsterdam voor blinden en slechtzienden audiodescriptie aan te bieden. Daarmee zou de Reisopera de primeur hebben van de allereerste opera in Nederland met audiodescriptie. De tournee van Bruid Te Koop! is inmiddels verplaatst naar het voorjaar van 2022. In overleg met Komt het Zien is besloten de voorstelling met blindentolk dan alsnog door te laten gaan.

Snelle en accurate communicatie en contact houden met onze achterban over wijzigingen in onze programmering was de eerste zorg van de Reisopera in de periode na 12 maart 2020. In nauw overleg met de directie, samenwerkingspartners en de speeltheaters werden in de weken - en zoals al snel bleek maanden – na die eerste aankondiging telkens via persberichten en via onze eigen media de achterban van de Reisopera geïnformeerd over de meest recente initiatieven, wijzigingen en afzeggingen.

De anderhalvemetersamenleving en de intelligente lockdowns zorgden ervoor dat onze reguliere programmering niet door kon gaan. Maar, de nieuwe werkelijkheid bood ook kansen op het gebied van online zichtbaarheid en het bereiken van nieuwe doelgroepen, die de Reisopera met beide handen heeft aangegrepen.

Online

Op zondag 22 maart werd de videoregistratie van L'Orfeo uitgezonden op TV via het themakanaal NPO2 Extra. De productie werd daarna ook geplaatst op het YouTube-kanaal van Radio4 en trok tot eind december ook online nog 20.000 kijkers. Van 7 juli 2020 tot 7 januari 2021 was L'Orfeo te zien op het internationale operaplatform Opera Vision en in die periode heeft een internationaal publiek van 20.000 kijkers kennis gemaakt met de Reisopera. In het najaar van 2020 is een start gemaakt met de ontwikkeling van 'ReisoperaTV': een online platform in eigen beheer dat in 2021 gelanceerd zal worden. Daarmee kunnen wij nieuwe publieksgroepen bereiken en bestaand publiek binden. In 2020 is ook begonnen met een online thuistraject voor ons grootste jaarlijkse participatieproject, de Meezing Messiah in Carré. Helaas ging er door de tweede lockdown in het najaar van 2020 een streep door de lancering, maar in 2021 vormt dit traject van online workshops en tutorials een opmaat voor de Meezing Messiah in december 2021.

In december 2020 werkte de Reisopera mee aan het online kerstconcert Kerst Komt Altijd van het Wilminktheater & Muziekcentrum in Enschede. Samen met de on-demand streaming van The Christmas Night 2019 bereikten we hiermee ruim 13.000 online kijkers.

Muzikale short story

De Reisopera wil met kleinere producties op nieuwe locaties nieuwe publieksgroepen aanboren. Hiervoor was al een plan ontwikkeld voor de productie van een aantal 'muzikale short stories', muziektheatervoorstellingen gemaakt door jonge theatermakers, die ook over de grenzen van het operagenre kijken. Omdat grootschalige operaproducties in 2020 niet doorgingen is de ontwikkeling van de eerste kleinschalige short story Magelone & Peter een seizoen naar voren gehaald. De productie is in 2020 geheel coronaproof vijf maal met succes uitgevoerd.

Het Reisopera Kinderkoor en De Maakers

De Nederlandse Reisopera wil publiek van alle leeftijden bedienen: dit komt tot uiting in ons marketingdoel rond 'De Levensloop'. Voor kinderen en jongeren investeren we vooral in participatie en educatie. Omdat de coronamaatregelen voor de jeugd veelal minder strikt waren, konden veel activiteiten van ons Kinderkoor en van talentproject De Maakers in aangepaste vorm doorgaan. Dit resulteerde in de eerste videoclip van het Reisopera Kinderkoor en een film van 20 minuten gebaseerd op de voorstelling Orpheus: durf jij los te laten? Door de focus op online exposure kon een hele nieuwe doelgroep kennismaken met onze activiteiten voor de jeugd op het gebied van talentontwikkeling en participatie.

Publiciteit voor La Bohème

De reguliere publiciteit en aandacht in de pers voor onze tournees kwam in het coronajaar 2020 te vervallen. Tenor Denzil Delaere uit onze pocketopera La Bohème, begeleid door drie musici, trad wel live op in het programma Podium Witteman, op zondag 8 november 2020. ER keken 279.000 mensen naar de uitzending.

Nieuwe huisstijl en website

Onze nieuwe positionering, gebaseerd op de kernwaarden lef, topkwaliteit en toekomstgericht, is in 2019 door Vruchtvlees Digital Agency (Den Haag) uitgewerkt in een nieuwe visuele identiteit. De presentatie van de nieuwe huisstijl stond gepland op 14 maart 2020, maar kon door de eerste lockdown geen doorgang vinden. Na zorgvuldig afwegen is besloten om het jaar 2020 te gebruiken voor het alvast ontwerpen van alle deliverables (print en middelen) en van de nieuwe website. Dit is een tijdrovend proces, dat door een werkgroep van vijf medewerkers is opgepakt, samen met designers van Vruchtvlees. De presentatie en uitrol van nieuwe middelen en van de website is in het voorjaar van 2021.

Locatie Sales Overleg

Omdat het aanbieden van nieuwe producties, op nieuwe locaties, voor nieuw publiek een aandachtspunt is in het marketingbeleid van de Reisopera, is in april 2020 een start gemaakt met het Locatie Sales Overleg. Medewerkers van diverse afdelingen overleggen regelmatig over de productenrange en speellocaties. Eerste resultaat is dat voor iedere nieuwe productie voortaan een 'bidbook' gepubliceerd wordt voor de programmeurs van de theaters. Hierin staat naast de technische info over een productie ook marketinginformatie voor het speeltheater vermeld. De kleinere producties zoals de pocketopera's en talentproducties worden inmiddels aan een veel bredere range aan speeltheaters aangeboden. De eerste resultaten zijn veelbelovend: er staan veel nieuwe speeltheaters in de planning voor het najaar van 2021.

De goodiebag

Omdat door de ingevoerde anderhalvemetersamenleving direct contact met bezoekers minder goed mogelijk werd en omdat we onze trouwe bezoekers wilden bedanken voor hun bezoek, ontwikkelde de Reisopera een papieren 'goodiebag', die bij voorstellingen en excursies geheel coronaproof meegegeven kon worden aan het publiek. De bezoekers van de voorstellingen van Magelone & Peter en Hans en Grietje stelden deze geste zeer op prijs. Ook in 2021 delen we de goodiebags uit bij live voorstellingen en excursies.

Communicatie in coronatijd

Het jaar 2020 was voor de Reisopera een jaar waarin voortdurend geschakeld en bijgestuurd moest worden. Na iedere persconferentie van het kabinet wijzigde onze productieplanning en volgden –meestal– gedwongen afzeggingen die wij zo snel mogelijk richting onze achterban communiceerden.

Omdat live voorstellingen en direct contact met ons publiek in de theaters bijna niet mogelijk was, moesten we onze zichtbaarheid vooral met online middelen bewerkstelligen. Op die manier konden wij toch contact houden met onze achterban en mochten we zelfs nieuwe Reisoperailiefhebbers verwelkomen. Dit resulteerde ook in een constante groei van het aantal volgers/abonnees op al onze social media en onze Nieuwsbrief.

De Reisopera was het afgelopen jaar blij verrast over het grote aantal steunbetuigingen dat wij mochten ontvangen van trouwe fans en bezoekers – een teken dat de band met onze achterban de afgelopen jaren gegroeid is.

2.5 Financieel verslag

Het exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat 2020 wordt vergeleken met de cijfers over 2019 en met de door de raad van toezicht goedgekeurde begroting 2020.

Gerealiseerd 2020 en begroot 2020

Het resultaat voor 2020 is uitgekomen op €70.000 negatief ten opzichte van een begroot resultaat van €583.000 negatief (verschil €513.000 minder negatief).

De totale baten zijn €352.000 lager dan begroot. De totale eigen inkomsten zijn €562.000 lager dan begroot omdat door de coronamaatregelen maar één productie kon worden uitgevoerd. De totale subsidies zijn €210.000 hoger dan begroot. De structurele OCW subsidie is hoger uitgevallen met €114.000 (2,9%) als gevolg van loon- en prijsbijstellingen. De structurele subsidie van de Gemeente Enschede die samenhangt met de huurdersinvesteringen Performance Factory en blijfsubsidie in Enschede, waren voor 2020 te laag begroot. De subsidies zijn vooruit ontvangen en vallen in 15 jaar vrij als bate om de hogere afschrijvingslasten en huisvestingslasten te compenseren. Deze vrijval is slechts gedeeltelijk meegenomen in de begroting 2020, omdat ten tijde van het opstellen van de begroting met name onzekerheid bestond over het definitieve subsidiebedrag. De vrijval in 2020 is €121.000 hoger dan begroot.

De totale lasten zijn €876.000 lager dan begroot. De lasten zijn te verdelen in beheerlasten en activiteitenlasten. Activiteitenlasten zijn kosten die direct gerelateerd zijn aan de producties. Beheerlasten zijn kosten die geen onderdeel vormen van de productiekosten.

De beheerlasten waren €510.000 hoger dan begroot. Reden hiervoor is meer inhuur personeel en de tijdelijke uitbreiding van contracturen van een aantal personeelsleden als gevolg van ziekte van de bestuurder. Daarnaast is er voor circa €150.000 verantwoord inzake de transitie- en additionele vergoeding voor de voormalig bestuurder welke in 2020 is overeengekomen en in 2021 uitgekeerd wordt.

De activiteitenlasten waren €1.386.000 lager dan begroot, omdat er maar één productie heeft plaatsgevonden begin 2020. Wel zijn in de activiteitenlasten ten opzichte van de begroting en andere jaren twee aparte posten opgenomen, die samenhangen met de coronapandemie en onzekerheden over het uit kunnen voeren van producties. Als voorziening is voor €367.000 aan kosten meegenomen voor met name Bruid Te Koop!, welke in 2020 is geproduceerd maar niet uitgevoerd. Mogelijk wordt

deze productie alsnog in de programmering opgenomen, maar dit is nog erg onzeker en daarom volledig voorzien. Overigens zijn van Bruid te Koop! ook veel kosten al als kosten genomen, zie hierna. Daarnaast is er sprake van bijzondere kosten zoals COVID-compensatie (o.a. artiesten), tegemoetkomingen, afkoop contracten of geleverde arbeid die niet meer van waarde is wat heeft geleid tot kosten waar geen productie (meer) tegen over staat. Het gaat hier om circa €625.000 tot €650.000, waarvan Bruid Te Koop! circa €350.000 bedraagt. Bij de post inhuur personeel is duidelijk te zien dat deze lager is uitgevallen dan begroot. In verhouding is deze kostenpost relatief groot. Dit heeft ermee te maken dat onze grootste productie met het meeste externe personeel (l'Orfeo) heeft plaatsgevonden. Daarnaast is de productie Bruid te Koop volledig voorbereid tot aan de voorpremière. Daarbij horen ook de kosten voor afkoop/coulance van contracten voor Bruid Te Koop! en de herneming Tristan und Isolde.

Gerealiseerd 2020 en gerealiseerd 2019

Door de coronacrisis en alle maatregelen en de gevolgen hiervan, zijn de cijfers 2020 slecht te vergelijken met 2019. Het resultaat voor 2020 is uitgekomen op €70.000 negatief ten opzichte van een resultaat van €195.000 negatief in 2019.

De totale baten zijn €196.000 lager ten opzichte van 2019. De totale eigen inkomsten zijn €338.000 lager omdat maar één productie kon worden uitgevoerd door de coronapandemie en de bijbehorende maatregelen. De totale subsidies zijn €142.000 hoger. De structurele OCW subsidie is hoger uitgevallen met €114.000 als gevolg van loon- en prijsbijstellingen. Inzake de structurele subsidie van de Gemeente Enschede die samenhangt met de huurdersinvesteringen Performance Factory en blijfsubsidie in Enschede, is in 2020 nog €400.000 verkregen. Deze valt in 14 jaar vrij en verklaart daarmee de hogere vrijval in 2020 van €29.000.

De totale lasten zijn met €331.000 gedaald ten opzichte van vorig jaar. De totale beheerlasten zijn met €402.000 gestegen ten opzichte van vorig jaar. De stijging van de beheerlasten wordt met name veroorzaakt door de afwikkeling van de arbeidsovereenkomst van de voormalig directeur (ongeveer €160.000), de situatie die intern is opgevangen door tijdelijke uitbreiding van contracturen en het inhuren van personeel (circa €50.000) en de inzet van organisatiecoach die mede het re-integratietraject heeft begeleid (€30.000). Voor de verdere afwikkeling zijn extra juridische kosten gemaakt (€8.000), heeft externe inhuur communicatieadvies plaatsgevonden (€9.000) en zijn kosten voor de werving- en selectie voor een nieuwe algemeen directeur gemaakt (€20.000). Tot slot, maar niet onbelangrijk, heeft de Reisopera de ontwikkeling van het merk 'Reisopera' verder voortgezet door onder andere ontwikkeling van haar nieuwe website en huisstijl (€100.000).

De activiteitenlasten zijn €733.000 lager dan in 2019. Zie voor nadere uitleg de verklaring van de analyse 2020 ten opzichte van de begroting.

De financiële positie

De financiële positie van de Nederlandse Reisopera is stabiel. De Nederlandse Reisopera kan op korte en middellange termijn voldoen aan al zijn verplichtingen. De reserves bieden zekerheid voor de nabije toekomst. Zoals al vermeld is, de subsidie vanuit OCW vanaf 2021 verhoogd.

In 2019 is nagedacht over de vorming van verschillende bestemmingsreserves, waaronder huisvesting als gevolg van duurdere huisvesting ten opzichte van het verleden, techniek en inrichting en marketing. Een aantal reserves zijn al gevormd in de jaarrekening 2019. In 2021 zal verder onderzocht worden welke bestemmingsreserves eventueel nog meer gevormd moeten worden. Er wordt ook een risicoanalyse opgesteld om na te gaan wat het gewenste weerstandsvermogen van de Nederlandse Reisopera moet zijn.

De inspanningen voor de verwerving van de eigen inkomsten worden nog steeds geïntensiveerd. Niet alleen omdat dit wordt verlangd door het ministerie van OCW, maar ook omdat het onze financiële basis verbreedt. Zoals reeds eerder vermeld, heeft dit geleid tot een hoofdsponsor vanaf 2018, waar we erg trots op zijn. De afdeling development is volop bezig met het ontwerpen en uitvoeren van een structureel eigen inkomsten plan.

De solvabiliteitsratio (vrije reserves gedeeld door de totale passiva) bedraagt 18,1% ultimo 2020 (2019: 17,9%). De toename wordt verklaard door enerzijds het 'beperkte' verlies over 2020 en anderzijds door aanwending van delen van de bestemmingsreserves die ten gunste van de algemene reserve zijn gekomen. De totale solvabiliteit (eigen vermogen gedeeld door de totale passiva) bedraagt 58,9% ultimo 2020 ten opzichte van 60,9% eind 2019. De lichte daling hangt met name samen met het negatieve resultaat van dit boekjaar en de lichte toename balanstotaal. Het weerstandsvermogen (vrije reserves gedeeld door totale baten) bedraagt ultimo 2020 27,9% (2019: 26,1%).

Verantwoording eigen inkomsten

Het aantal en soort producties en voorstellingen, de regionale spreiding en de verdeling ervan over zaalgrootte en de bezoekersaantallen worden vermeld in het geaggregeerd overzicht prestatieverantwoording. De tabel met dit overzicht is opgenomen in bijlage 1. Hieronder vindt u een samenvatting van onze bezoekersaantallen.

Bezoeken aan voorstellingen	2020	Gemiddelde eis 2017-2020
Grote zaalproducties/reguliere voorstelling	12.787	24.000
Educatieve activiteiten	2.737	10.000
Festivals, participatie en maatschappelijke projecten	-	19.000
Registratie / adaptatie voor tv	279.000	-
Registratie / adaptatie voor online platform	51.981	-
Registratie / adaptatie voor radio	20.000	-
Overige activiteiten	-	-
Bezoeken aan voorstellingen totaal	366.505	53.000

De prestatie eisen voor 2020 zijn door het ministerie van OCW losgelaten. Voor het verslagjaar is het eigen inkomsten percentage uitgekomen op 16,1% (2019: 24,7%). De sterke daling hangt samen met de producties en tournees die door corona niet door zijn gegaan.

Het eigen inkomstenpercentage betreft de verhouding tussen de eigen inkomsten en de structurele subsidie. Het betreft: totaal eigen inkomsten / totaal structurele subsidies (OCW en andere ministeries, provincies, gemeenten en andere overheden) x 100%.

In de volgende tabel wordt het eigen inkomsten gepresenteerd voor de verslagjaren in BIS periode 2017-2020. De gemiddeld behaalde 23,6% aan eigen inkomsten in de periode 2017-2020 is boven de norm die geldt voor de periode 2017-2020.

Percentage eigen inkomsten in de periode 2017 – 2020

	2017	2018	2019	2020	Totaal en gemiddeld 2017-2020
Rijkssubsidie & structurele subsidie	€ 3.882.848	€ 3.976.340	€ 4.239.650	€ 4.382.034	€ 16.471.872
Eigen inkomsten (gecorrigeerd)	€ 925.984	€ 1.206.502	€ 1.045.660	€ 707.619	€ 3.885.765
Percentage werkelijk	23,8 %	30,4 %	24,7 %	16,1 %	23,6 %

Gelieerde rechtspersonen

De Stichting Artistiek Personeel Nederlandse Reisopera fungeert als werkgever voor nieuw aan te stellen medewerkers. De betreffende personeelslasten maken integraal onderdeel uit van deze jaarrekening. De Nederlandse Reisopera voert de administratie voor de Stichting Paul Pella Fonds (een zelfstandige entiteit).

De Nederlandse Reisopera had tot en met begin 2018 een zelfstandige Vriendenvereniging met ongeveer 700 leden. Per 1 februari 2018 zijn de vrienden onderdeel van de Stichting Nederlandse Reisopera geworden. Door hen direct onderdeel te maken (ook emotioneel) van de organisatie is er de afgelopen periode een betere band opgebouwd.

De liquide middelen van de vriendenvereniging zijn in totaliteit geschonken aan Stichting Nederlandse Reisopera en middels een bestemmingsfonds eind 2018 bestemd.

Risicoparagraaf

Op dit moment een zeer actueel onderdeel van het jaarverslag, maar ook met de nodige onzekerheden. Hieronder behandelen we de te onderkennen risico's. Dit is een samenstelling van risico's die voor het COVID-19 tijdperk al bestonden aangevuld met nieuwe risico's die in het afgelopen jaar zijn ontstaan.

Personele omvang

De personele omvang van de Nederlandse Reisopera is in de basis klein. Daardoor zijn we kwetsbaar, wat vooral blijkt bij uitval van personeel. In 2019 is door de uitval van onze directeur de werkdruk voor diverse medewerkers fors toegenomen en dit vraagt om speciale aandacht. Om de prestaties te leveren maakten medewerkers overuren. De minimale bezetting ten opzichte van de te verzetten werkzaamheden vergroot het risico op meer uitval. De personele bezetting moet worden uitgebreid om een gefundeerde garantie op continuïteit en toekomstbehoudigheid af te kunnen geven. De extra financiële ruimte die geboden wordt door het ministerie van OCW kan in de toekomst een oplossing bieden. Eind 2020 is gestart met het aanstellen van een interim directeur. In de loop van 2021 wordt hopelijk een nieuwe directeur aangesteld. Samen hebben de interim directeur en het managementteam na de analyse van de bestaande personeelssamenstelling een plan opgesteld hoe de organisatie er idealiter eind 2024 uit moet zien. Daarbij is een stappenplan gemaakt welke posities in welke volgorde worden vervuld. In 2021 starten we met 4 á 5 vacatures die we hopen snel te vervullen. Dit is de start in het verkleinen van het risico met betrekking tot de personele omvang.

Arbeidsmarkt

De regio Twente heeft te maken met een mismatch van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Wij ervaren dat het soms moeilijk is gekwalificeerd (cultureel/technisch) personeel aan ons te binden. We creëren stage- en ervaringsplaatsen op alle afdelingen binnen ons bedrijf om toekomstige medewerkers aan de Reisopera te binden.

Bezoekersaantallen

Eén van onze prestatie-eisen is het aantal bezoekers. In verband met COVID-19 hebben het ministerie en de provincies aangegeven dat deze prestatie-eisen komen te vervallen voor het jaar 2020 en 2021.

Opera is muziektheater in haar grootste vorm. Ons unieke reizende karakter maakt dat juist in deze periode niet makkelijk. De grote zaal producties zijn vanaf de eerste lockdown onmogelijk geweest. In de toekomst is de combinatie van de bezoekersaantallen, vernieuwing en bezoekers opnieuw de theaters in krijgen een uitdaging. Doordat de gevolgen van COVID-19 nu nog niet te overzien zijn, is het lastig in te schatten wanneer onze 'volle zalen' weer mogelijk zijn. Wij verwachten dat dit een aantal jaren nodig heeft. Het risico voor de Reisopera is naast minder bezoekers, ook minder inkomsten uit producties. Een inschatting daarvan staat in de begroting. De Reisopera kan dit verlies op korte termijn dragen.

Eigen inkomstennorm

De eigen inkomstennorm is per 2021 geen prestatie-eis meer voor de subsidie. Het verhogen van de eigen inkomsten is een belangrijk doel voor de Reisopera en dit gaat de afgelopen jaren goed. Ook hier heeft COVID-19 veel invloed. Een inschatting geven van het effect op onze eigen inkomsten is moeilijk.

Wet- en regelgeving

In 2020 zijn naar aanleiding van de nulmeting voor de *Fair Practice Code* een aantal aanpassingen gedaan in vergoedingen voor dansers en koor. Het is een terugkerend onderwerp van gesprek en wij zijn ons hiervan bewust. De financiële gevolgen van de *Fair Practice Code* zijn niet geheel te overzien. Dit is een traject dat zich ontwikkelt.

Zeker is wel dat *Brexit* een risico vormt voor de artistieke keuzes. Het is niet langer vanzelfsprekend dat we artiesten uit het Verenigd Koninkrijk mogen engageren. Dat geldt ook voor het importeren van bepaalde onderdelen voor ons decor en kostuums.

De invoering van de *WAB* heeft gevolgen voor onze manier van werken en voor de te maken kosten. De Reisopera is door de aard van werkzaamheden sterk afhankelijk van flexibele krachten. We verwachten dat door de invoering van de *WAB* ons personeelsbestand zal uitbreiden.

Fusie Orkest van het Oosten en Het Gelders Orkest

Ten aanzien van de fusie van Orkest van het Oosten en Het Gelders Orkest gaat de Reisopera uit van onverminderde kwaliteit in de toekomst. Dat geldt evenzeer ten aanzien van de beschikbaarheid en planning technische zaken. Maar de uitkomst ligt buiten onze invloedssfeer. De Reisopera is en blijft hierover in gesprek met de orkestdirectie. Het in stand houden van topkwaliteit in de orkestbegeleidingen van de Reisopera is van enorm belang, niet alleen voor hun toekomst maar ook voor de onze.

Programmering en contracten

De programmering en contracten worden ver van tevoren vastgelegd. Het niet nakomen van afspraken kan financiële consequenties hebben. Dit voorkomen we door zorgvuldig te plannen en te zorgen voor een open dialoog met opdrachtnemers over onze werkwijze. Ook in deze tijd sluiten we contracten voor verder in de toekomst. De voorbereidingstijd van een opera is dermate lang dat we hier gewoonweg niet mee kunnen wachten. Voor 2021 is gekozen om geen grote operaproducties te spelen. De eerste grote productie staat gepland voor 2022.

Tegenvallende inkomsten

Tegenvallende inkomsten uit bijvoorbeeld development of subsidies kunnen tijdelijk worden opgevangen door eigen reserves. Die stellen ons in staat aan langlopende verplichtingen te voldoen. Bij blijvend tegenvallende inkomsten zal de Reisopera moeten ingrijpen op geplande activiteiten en de begroting. Kwaliteit blijft altijd de basisvoorwaarde.

Begeleidingsverplichting

Ondanks de 'begeleidingsverplichting', drukken de kosten van de orkesten met toenemende mate op de productiebegroting. De basisbezetting is zelden afdoende en noodzakelijke uitbreiding is voor rekening van de Reisopera. Dit leidt tot hoge kosten. Mochten deze kosten in de toekomst nog verder stijgen, dan gaat de Reisopera hierover met de betreffende partijen in gesprek om tot een oplossing te komen. Daarnaast is gebleken dat in coronatijden de orkesten minder snel kunnen schakelen tussen verschillende soorten maten van begeleiding. Door de strakke cao's en de routine om in grote formatie te spelen, is het voor de orkesten lastig de Reisopera te begeleiden. We hebben afgelopen jaar een aantal keer zelf musici aangetrokken en betaald, omdat de orkesten onze activiteiten niet weg kregen in hun planning. We verwachten dat met de stabilisatie van COVID-19 dit voor de orkesten weer makkelijker wordt.

Beschikbaarheid van ruimten

We delen de repetitieruimten met de andere gebruikers van het Wilminktheater en Muziekcentrum. Dit vereist een zorgvuldige planning en afstemming en blijft in de toekomst een aandachtspunt.

COVID-19

Het coronavirus heeft over de hele wereld een enorme impact. Ook voor de Reisopera die met grote producties waarin veel mensen zingen en musiceren naar theaters in het land reist. Een combinatie die niet te rijmen is met COVID-19 en de genomen maatregelen: niet reizen, tenzij strikt noodzakelijk. Theaters moeten gedwongen de deuren sluiten. En ons publiek zit thuis om zichzelf en anderen te beschermen. Lange tijd is onduidelijk wat de risico's zijn van zingen en musiceren, hoewel de besmettingen bij professionele koren ongekend laag is. Wat dat alles betreft, is de toekomst onzeker. Maar de maatregelen hebben zin en de cijfers dalen. Ook is de vaccinatie gestart. Wij geloven dat ons trouwe publiek en nieuw publiek straks weer met veel plezier naar het theater gaat of ons opzoekt bij voorstellingen op andere locaties. Wanneer iedereen zich veilig voelt om te komen is niet in te schatten, maar wij zullen ervoor zorgen dat we dan op volle kracht kunnen produceren.

De Reisopera heeft in 2020 het beleid op haar weerstandscapaciteit onderzocht. In tijden als deze blijkt dat een organisatie als de onze deze keihard nodig heeft. Het afgelopen jaar heeft uitgewezen dat we de risico's opnieuw moeten toetsen. Door de risico-inventarisatie regelmatig te bespreken en evalueren houden we hier grip op.

3. Jaarrekening

3.1 Balans per 31 december 2020 (na resultaatbestemming)

ACTIVA	31 december 2020	31 december 2019
Vaste activa		
II. Materiële vaste activa		
1. Gebouwen en terreinen	€ -	€ -
3. Huurdersinvesteringen	€ 1.780.063	€ 1.906.418
4. Inventaris en inrichting	€ 101.365	€ 30.637
5. Andere vaste bedrijfsmiddelen	€ 10.350	€ 26.863
TOTALE (MATERIËLE) VASTE ACTIVA	€ 1.891.778	€ 1.963.918
Vlottende activa		
IV. Voorraden		
1. Onderhanden activiteiten	€ 121.824	€ 647.184
Totaal voorraden	€ 121.824	€ 647.184
V. Vorderingen		
1. Op debiteuren	€ -	€ 19.214
2. Overige vorderingen	€ -	€ -
3. Belastingen en premies sociale verzekering	€ 36.691	€ 186.716
4. Overlopende activa	€ 98.259	€ 120.613
Totaal vorderingen	€ 134.950	€ 326.543
VII. Liquide middelen	€ 5.847.142	€ 4.917.746
TOTALE VLOTTENDE ACTIVA	€ 6.103.916	€ 5.891.473
TOTALE ACTIVA	€ 7.995.694	€ 7.855.392

PASSIVA	31 december 2020	31 december 2019
Eigen vermogen		
I. Algemene reserve	€ 1.445.562	€ 1.406.297
II. Bestemmingsreserves	€ 3.175.971	€ 3.284.648
III. Bestemmingsfondsen	€ 91.911	€ 92.411
<i>Totale Eigen Vermogen</i>	€ 4.713.444	€ 4.783.356
V. Voorzieningen		
2. Voorziening jubilea	€ 11.253	€ 14.449
<i>Totale Voorzieningen</i>	€ 11.253	€ 14.449
VI. Langlopende schulden		
1. Vooruitontvangen investeringssubsidies	€ 2.624.761	€ 2.426.666
<i>Totale langlopende schulden > 1 jaar</i>	€ 2.624.761	€ 2.426.666
VII. Kortlopende schulden		
1. Schulden aan leveranciers	€ 226.316	€ 424.157
2. Belastingen en premies sociale verzekering	€ 51.888	€ -
3. Overige schulden	€ 65.873	€ 70.780
4. Overlopende passiva	€ 302.159	€ 135.984
<i>Totale kortlopende schulden < 1 jaar</i>	€ 646.236	€ 630.921
TOTALE PASSIVA	€ 7.995.694	€ 7.855.392

3.2 Exploitatierkening

BATEN	Boekjaar 2020	Begroting 2020	Boekjaar 2019
Eigen inkomsten			
1. Publieksinkomsten binnenland (2+3+4+5)	247.638	762.933	704.101
2. Recette	27.291	117.244	102.156
3. Uitkoop	45.500	269.300	142.200
4. Partage	163.847	362.389	435.745
5. Overige publieksinkomsten	11.000	14.000	24.000
6. Publieksinkomsten buitenland	-	-	-
7. Totale Publieksinkomsten (1+6)	247.638	762.933	704.101
8. Sponsorinkomsten	65.133	87.825	62.500
9. Vergoedingen coproductent	214.458	141.500	98.322
10. Overige directe inkomsten	53.800	38.820	61.447
11. Totaal overige directe inkomsten (8+9+10)	333.391	268.145	222.269
12. Totaal directe inkomsten (7+11)	581.029	1.031.078	926.370
13. Indirecte inkomsten	17.765	44.000	2.500
14. Private middelen - particulieren incl. vriendenverenigingen	87.825	139.345	61.790
15. Private middelen - bedrijven	-	-	-
16. Private middelen - private fondsen	21.000	55.000	55.000
17. Private middelen - goede doelenloterijen	-	-	-
18. Totale bijdragen uit private middelen (14+15+16+17)	108.825	194.345	116.790
19. Totaal eigen inkomsten (12+13+18)	707.619	1.269.423	1.045.660
20. Baten in natura	-	-	-
Subsidies			
21. Totaal structureel OCW	3.980.129	3.866.316	3.866.316
22. Totaal structureel Provincie	200.000	200.000	200.000
23. Totaal structureel Gemeente	201.905	80.667	173.334
24. Totaal structureel publieke subsidie overig	-	-	-
25. Totaal structurele subsidies (21+22+23+24)	4.382.034	4.146.983	4.239.650
26. Incidentele publieke subsidies	100.000	125.000	100.000
27. Totaal subsidies (25+26)	4.482.034	4.271.983	4.339.650
TOTALE BATEN (19+20+27)	5.189.653	5.541.407	5.385.310
LASTEN	Boekjaar 2020	Begroting 2020	Boekjaar 2019
1. Beheerlasten materieel	870.205	603.422	902.341
2. Beheerlasten personeel	971.445	728.542	537.801
3. Beheerlasten totaal (1+2)	1.841.650	1.331.964	1.440.142
4. Activiteitenlasten materieel	881.321	1.267.665	1.180.708
5. Activiteitenlasten personeel	2.524.765	3.524.599	2.958.118
6. Activiteitenlasten totaal (4+5)	3.406.086	4.792.264	4.138.826
TOTALE LASTEN (3+6)	5.247.736	6.124.228	5.578.968
7. Saldo uit gewone bedrijfsvoering (totale baten - totale lasten)	(58.083)	(582.821)	(193.658)
8. Saldo rentebaten / -lasten	(11.829)	-	(1.307)
EXPLOITATIERESULTAAT (7+8)	(69.912)	(582.821)	(194.965)

PERONEEL EN VRIJWILLIGERS		Boekjaar 2020		Begroting 2020		Boekjaar 2019	
<i>Specificatie personeelslasten</i>		€	fte	€	fte	€	fte
1.	Waarvan vast contract	1.401.365	14,0	1.486.482	14,8	1.156.603	13,7
2.	Waarvan tijdelijk contract	211.667	4,8	-	-	47.647	2,3
3.	Waarvan inhuur	1.883.177	PM	2.766.659	PM	2.291.669	PM
4.	Personeelslasten totaal (1+2+3)	3.496.210	18,8	4.253.141	14,8	3.495.919	16,0
<i>Vrijwilligers</i>		aantal		aantal		aantal	
5.	Vrijwilligers: fte	0,8		0,7		1,1	
6.	Vrijwilligers: personen	11		7		11	

3.3 Grondslagen

Algemene toelichting

Algemeen

Het jaarverslag is opgesteld conform de voorwaarden uiteengezet in het Handboek “Verantwoording cultuursubsidies instellingen 2017-2020” en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ 640 (organisaties zonder winstoogmerk) van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Bij het opstellen van de jaarrekening is uitgegaan van de veronderstelling dat het geheel van activiteiten en werkzaamheden van Stichting Nederlandse Reisopera wordt voortgezet (continuïteitsveronderstelling).

De jaarrekening is een samengestelde/geconsolideerde jaarrekening van Stichting Nederlandse Reisopera en de Stichting Artistiek Personeel Nederlandse Reisopera (hierna Stichting STAP). De Stichting STAP fungeert als werkgever voor nieuw aan te stellen medewerkers. De betreffende personeelslasten maken integraal onderdeel uit van deze jaarrekening.

Activiteiten

De activiteiten van Stichting Nederlandse Reisopera kunnen worden samengevat met de beoefening van podiumkunst en produceren van opera's en hetgeen daartoe bevorderlijk is. De stichting stelt zich ten doel de bevordering van muziekdramatische kunst.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Nederlandse Reisopera is gevestigd op Wenninkgaarde 40, 7511PH te Enschede en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41031563.

Oordelen en schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningpost.

Wijzigingen van de schattingen en veronderstellingen kunnen van invloed zijn op bedragen die in de komende jaren worden gerapporteerd. Daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van de schattingen.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Stichting Nederlandse Reisopera of Stichting STAP en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar. Waar nodig zijn de vergelijkende cijfers aangepast omwille van de vergelijkbaarheid met dit jaar.

Functionele exploitatierekening

Voor de functionele exploitatierekening is het model gehanteerd zoals voorgeschreven in het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020 van de rijksoverheid. In de functionele exploitatierekening zijn overige personeelslasten zoals uitgaven voor cursussen en eventuele afvloeiingsmaatregelen verantwoord onder lasten personeel met een vast contract. In de begroting 2020 zijn de lasten van vast en tijdelijk personeel als totaal gerapporteerd onder lasten personeel met een vast contract. Een uitsplitsing naar personeelslasten met een vast of tijdelijk contract wordt in de begroting niet gemaakt.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. De waarderingsgrondslagen zijn hierna uiteengezet. Voor zover niet anders is vermeld, geschiedt waardering tegen nominale waarde. Ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Materiële vaste activa

Huurdersinvesteringen zijn gewaardeerd tegen de aanschafwaarde verminderd met de (jaarlijkse) lineaire afschrijvingen en eventuele extra afschrijvingen, gebaseerd op de verwachte economische levensduur. De verwachte economische levensduur is gelijk gesteld aan afgesproken huurperiode.

De overige materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschafwaarde verminderd met de jaarlijkse lineaire afschrijvingen.

In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Voor de gehanteerde percentages wordt verwezen naar de toelichting op de materiële vaste activa.

Onderhanden activiteiten

De onderhanden activiteiten betreffen de vooruitbetaalde kosten voor producties die in volgende jaren in première gaan. Onderhanden activiteiten worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Voorzieningen wegens mogelijk niet uit kunnen voeren van producties of verwachte aanpassingskosten van producties worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de onderhanden activiteiten.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Na verwerking worden de vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt onderscheiden in een algemene reserve, bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen.

Algemene reserve

Dit betreft dat deel van het eigen vermogen waar geen specifieke besteding aan is gegeven door het bestuur of derden.

Bestemmingsreserves

Aan deze, binnen het vermogen afgezonderde, reserves is door de directie van de stichting onder goedkeuring van de raad van toezicht een in de jaarrekening omschreven bestedingsmogelijkheid gegeven. Deze ligt in het verlengde van het doel van de stichting.

Bestemmingsfondsen

Aan de bestemmingsfondsen OCW, binnen het vermogen afgezonderde fondsen, was tot en met 2018 op voorschrift van OCW, een in de jaarrekening omschreven bestedingsdoel gegeven. Deze lag in het verlengde van het doel van de stichting. Vanaf 2019 worden de bestemmingsfondsen OCW niet langer meer onderscheiden.

Aan het overige bestemmingsfonds, een binnen het vermogen afgezonderd fonds, is door de directie van de stichting onder goedkeuring van de raad van toezicht een in de jaarrekening omschreven bestedingsmogelijkheid gegeven. Deze ligt in het verlengde van het doel van de stichting en wordt in overleg met de voormalige vrienden van de Nederlandse Reisopera aangewend.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is, en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Door Stichting Nederlandse Reisopera is een voorziening jubilea opgenomen. De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans. De voorziening betreft de nog uit te betalen bedragen aan werknemers bij een 25-jarig of 40-jarig dienstjubileum.

Op de pensioenregeling die voor Stichting Nederlandse Reisopera geldt, zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en wordt op verplichte en contractuele basispremies aan het pensioenfonds ABP betaald door Stichting Nederlandse Reisopera. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terug storting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. De langlopende schulden betreffen investeringssubsidies welke jaarlijks afnemen gelijkelijk met de onderliggende materiële vaste activa waarvoor de subsidies verkregen zijn. De jaarlijkse afname wordt als bate verantwoord in de staat van baten en laten, zodat de afschrijvingslasten van de investeringen welke bij de investeringssubsidies behoren, resultaatneutraal door de staat van baten en lasten lopen.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde, hetgeen doorgaans de nominale waarde betreft. Na verwerking worden de vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het exploitatieresultaat wordt bepaald als het verschil tussen het totaal van de baten en het totaal van de lasten. De baten worden verantwoord in het jaar waarin deze zijn gerealiseerd. Lasten worden verantwoord zodra deze voorzienbaar zijn. Aanschaffingen voor decors, kostuums, rekwisieten, belichtingsmateriaal voor de eigen programmering worden verantwoord in het jaar dat de voorstelling wordt opgevoerd.

Subsidies

De structurele subsidies die worden ontvangen ten behoeve van de exploitatie van voortdurende activiteiten worden als baten verantwoord in de functionele exploitatierekening in het jaar waar de toekenning voor geldt. Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de exploitatierekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen. Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden als baten verantwoord gelijkelijk met de afschrijving van het desbetreffende actief.

Sponsorbijdragen

Bijdragen van sponsors worden verantwoord in het jaar waarop de bijdrage betrekking heeft.

Giften

De giften die worden ontvangen ten behoeve van de exploitatie van voortdurende activiteiten worden als baten verantwoord in de functionele exploitatierekening in het jaar waar de toekenning voor geldt.

Personeelskosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de exploitatierekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Stichting Nederlandse Reisopera heeft haar pensioenregeling verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Zie ook de grondslagen voor waardering van activa en passiva, bij Pensioenvoorziening.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Belastingen over het resultaat

De stichting is vrijgesteld van vennootschapsbelasting over haar resultaat.

3.4 Toelichting op de balans

Activa

II. Materiele vaste activa

	Huurders- investerings	Inrichting - Inventaris	Inrichting - Gebruiks- apparatuur	Inrichting - Computers etc.	Vervoer- middelen	Totaal
<i>Stand per 1 januari 2020</i>						
Aanschaffingswaarde	€ 2.042.664	€ 58.032	€ 685.701	€ 85.944	€ 52.138	€ 2.924.479
Cumulatieve afschrijvingen	€ -136.246	€ -48.020	€ -674.221	€ -76.800	€ -25.274	€ -960.561
Boekwaarde per 1 januari 2020	€ 1.906.418	€ 10.012	€ 11.480	€ 9.144	€ 26.864	€ 1.963.918
<i>Mutaties</i>						
Investerings	€ 10.650	€ -	€ 85.873	€ 2.070	€ 11.500	€ 110.093
Desinvesterings	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -41.338	€ -41.338
Afschrijvingen	€ -137.005	€ -2.009	€ -7.976	€ -7.229	€ -2.563	€ -156.782
Afschrijvingen desinvesterings	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 15.887	€ 15.887
Ten laste van bestemmingsfonds OCW 2013-2016	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Saldo mutaties	€ -126.355	€ -2.009	€ 77.897	€ -5.159	€ -16.514	€ -72.140
<i>Stand per 31 december 2020</i>						
Aanschaffingswaarde	€ 2.053.314	€ 58.032	€ 771.574	€ 88.014	€ 22.300	€ 2.993.234
Cumulatieve afschrijvingen	€ -273.251	€ -50.029	€ -682.197	€ -84.029	€ -11.950	€ -1.101.456
Boekwaarde per 31 december 2020	€ 1.780.063	€ 8.003	€ 89.377	€ 3.985	€ 10.350	€ 1.891.778
Afschrijvingspercentages	6,67	10,00	20,00	33,33	20,00	

Huurdersinvestering

De totale investeringen in de Performance Factory zijn als huurdersinvesteringen zijn verantwoord. De huurdersinvesteringen kennen een afschrijvingstermijn gelijk aan de periode van het huurcontract. De gemeente Enschede heeft een investeringssubsidie toegekend. In 2020 heeft er een eindverantwoording aan de gemeente plaatsgevonden, waarbij door de gemeente de definitieve hoogte van de investeringssubsidie is vastgesteld. De reeds ontvangen subsidie van €1.600.000 per eind 2019 wordt vanaf 2019 jaarlijks voor 6,67% (15 jaar) aangewend als bijdrage in de afschrijvingskosten van de Performance Factory. Deze 6,67% staat gelijk aan een termijn van 15 jaar, conform de afschrijvingstermijn van de huurdersinvesteringen. De 15 jaar afschrijvingstermijn hangt samen met het huurcontract welke 15 jaar loopt. In 2020 is door de Gemeente op basis van de eindverantwoording nog €400.000 toegekend. Dit bedrag wordt vanaf 1 januari 2020 jaarlijks afgeschreven in 14 jaar, zodat deze gelijk oploopt met de resterende huurtermijn.

IV. Voorraden - Onderhanden activiteiten

De onderhanden activiteiten betreffen voorbereidingskosten (variabel) van producties in 2020 en verder.

	2020		2019	
2024 Les Indes Galantes	€	49.003	€	29.252
2023 Die Zauberflöte	€	8.638	€	-
2022 Hänsel und Gretel	€	30.461	€	17.140
2021 Summer Camp	€	2.716	€	-
2021 Peer Gynt - Educatie	€	20.189	€	-
2021 La Traviata	€	5.645	€	-
2021 La Boheme	€	4.615	€	-
2021 Diversen	€	349	€	908
2020/2022 Bruid Te Koop!	€	362.798	€	124.557
2020/2021 Theatermakerij	€	4.823	€	33.452
2020 Tristan und Isolde	€	-	€	8.000
2020 L' Orfeo	€	-	€	433.875
<i>Af: voorziening</i>	€ -/-	367.413	€	-
	€	121.824	€	647.184

De voorziening voor onderhanden activiteiten is gevormd voor Bruid te Koop! en La Boheme, beiden voor 100%, omdat het erg onzeker is of deze producties (nogmaals) ten uitvoer worden gebracht.

Hieronder volgt met betrekking tot Bruid Te Koop! een nadere toelichting.

Bruid Te Koop! stond oorspronkelijk gepland in het voorjaar van 2020, maar op de dag van de voorpremière was de eerste persconferentie rondom Corona met afkondiging van de per direct beperkende maatregelen, waardoor de Nederlandse Reisopera geen première en dus geen inkomsten heeft gehad uit Bruid Te Koop!.

In maart was nog de veronderstelling dat na de zomer deze productie wel weer plaats zou kunnen vinden. Besloten werd de productie te verplaatsen naar het najaar 2020, maar helaas moest deze première ook weer geannuleerd worden. De huidige programmering laat zien dat deze productie in 2022 in première gaat met alle onzekerheden van dien. De kosten die nog van waarde zijn, zoals ontwerp, regie en decor- en kostuummateriaal zijn geactiveerd als onderhanden activiteiten naar 2022.

Vanwege de onzekerheid over de doorgang van deze productie op het moment van balansdatum, zeker met de vraag of er in het voorjaar 2022 weer theaters mogen worden bezocht en met hoeveel mensen etc., heeft de Nederlandse Reisopera besloten om 100% van de kosten te voorzien. Vooral omdat dit de eerste grote productie, met grote cast, orkest en koor betreft, is het de vraag of de productie in première kan gaan. De afgelopen weken merken wij dat theaters terughoudend zijn in het afnemen van de grote producties, dus meer onzekerheid.

Omdat deze productie alleen wel of niet uitgevoerd kan worden en niet gedeeltelijk, is de keuze wel of niet geheel voorzien. Gezien bovenstaande onzekerheden: geheel voorzien.

Uitbetaalde kosten als compensatie, tegemoetkoming, afkoop contract of geleverde arbeid die niet meer van waarde is, zijn in 2020 afgeboekt.

V. Vorderingen

1. Debiteuren	2020		2019	
Nominale waarde ultimo boekjaar	€	-	€	19.214
Af: voorziening wegens dubieus	€	-	€	-
	€	-	€	19.214

3. Belastingen en premies sociale verzekering	2020		2019	
Omzetbelasting	€	36.691	€	186.716
	€	36.691	€	186.716

4. Overlopende activa	2020		2019	
N.t.o. subsidies en inkomsten	€	57.627	€	75.926
Vooruitbetaalde kosten	€	39.332	€	41.826
Waarborgsommen	€	1.050	€	1.050
Overige	€	250	€	1.811
	€	98.259	€	120.613

De nog te ontvangen subsidies en inkomsten betreft voor €20.000 een restant van een jaarlijks te beschikken subsidie van de provincie Gelderland. Daarnaast is er €20.000 van Paul Pella Fonds betreffende de toekenning voor 2020 en het restant betreft nog te factureren bedragen.

Vorig jaar bedroeg deze post met name, naast de €20.000 van de provincie Gelderland, €40.000 voor *Wonderful Town* (coproductie) en sponsorbijdragen van €10.000.

VII. Liquide middelen

	2020		2019	
ABN zakelijk flexibel deposito	€	4.500.000	€	2.700.000
ABN zakelijk wacht deposito	€	-	€	1.750.000
ABN deposito rekening	€	238.366	€	238.366
ABN rekening-courant	€	1.049.464	€	166.311
ABN STAP rekening-courant	€	51.725	€	51.829
ABN ideal rekening-courant	€	6.568	€	10.271
Kas	€	1.019	€	969
	€	5.847.142	€	4.917.746

Passiva

Eigen vermogen

I. Algemene reserve	2020	2019
Stand per 1 januari	€ 1.406.297	€ 2.052.759
Onttrekking/toevoeging resultaat	€ -/- 69.912	€ -/- 194.965
Toevoeging bestemmingsfonds OCW 2017-2020	€ -	€ 1.069.982
Bestemmingsreserve huisvesting	€ 108.677	€ -/- 1.521.479
Overig bestemmingsfonds	€ 500	€ -
Stand per 31 december	€ 1.445.562	€ 1.406.297

Vanaf 2019 wordt er, op voorschrift van het Ministerie van OCW, niet langer meer onderscheid gemaakt tussen de Algemene reserve en Bestemmingsfondsen OCW. Het Bestemmingsfonds OCW 2017-2020 is daarom in 2019 toegevoegd aan de Algemene reserve. Het negatieve resultaat boekjaar is om voorstaande reden in 2019 ook volledig onttrokken aan de Algemene reserve.

Daarnaast is er in 2019 besloten om de baten welke in 2018 samen hingen met de verkoop van het eigen pand aan de Perikweg in een bestemmingsreserve te alloceren, ter compensatie van de flink hogere huisvestingslasten (huur) ten opzichte van de situatie dat er nog sprake was van een eigen pand. Zie hieronder voor nadere toelichting van mutaties in de Algemene reserve.

II. Bestemmingsreserves	2020	2019
Stand per 1 januari	€ 3.284.648	€ 1.078.754
Aanwending	€ -/- 108.677	€ -/- 107.913
Mutatie	€ -	€ 2.313.807
Stand per 31 december	€ 3.175.971	€ 3.284.648

II-1. Bestemmingsreserve huisvesting	2020	2019
Stand per 1 januari	€ 1.521.479	€ -
Aanwending	€ -/- 108.677	€ -/- 107.913
Mutatie	€ -	€ 1.629.392
Stand per 31 december	€ 1.412.802	€ 1.521.479

De bestemmingsreserve huisvesting welke in 2019 is gevormd, betreft de baten welke in 2018 samen hingen met de verkoop van het eigen pand aan de Perikweg. In 2019 is besloten is om deze opbrengsten in een bestemmingsreserve te alloceren, ter compensatie van de flink hogere huisvestingslasten (huur) ten opzichte van de situatie dat er nog sprake was van een eigen pand. Deze reserve wordt gedurende de looptijd van de huur van de Performance Factory aangewend ter compensatie van de hogere huisvestingslasten. In 2020 is 1/14^e deel van de per 1 januari aanwezige stand aangewend, omdat vanaf 2020 de huurovereenkomst nog 14 jaar voortduurt.

II-2. Bestemmingsreserve techniek en inrichting	2020	2019
Stand per 1 januari	€ 684.415	€ -
Mutatie	€ -	€ 684.415
Stand per 31 december	€ 684.415	€ 684.415

Deze bestemmingsreserve betreft de gelden van het voormalige bestemmingsfonds OCW 2013-2016. Reeds in 2018 is een start gemaakt om vanuit deze gelden, in overleg met het ministerie, investeringen in de techniek te doen, aangezien de bestaande techniek is verouderd en de Nederlandse Reisopera klaar wil zijn voor de toekomst. Besloten is om deze bestemmingsreserve aan te houden en aan te wenden voor investeringen in techniek en inrichting en hier in de komende jaren gebruik van te gaan maken.

II-3. Bestemmingsreserve frictiekostenvergoeding OCW	2020	2019
Stand per 1 januari	€ 1.078.754	€ 1.078.754
Aanwending	€ -	€ -
Stand per 31 december	€ 1.078.754	€ 1.078.754

De 'Bestemmingsreserve frictiekostenvergoeding OCW' is het restant van de subsidie die in 2012 beschikbaar is gesteld om de frictiekosten als gevolg van de reorganisatie in 2012 te kunnen voldoen. De stichting draagt, vanwege haar zogenaamde B3-status, zelf het risico van een vervangende werkloosheidsuitkering en herplaatsing wachtgeld voor medewerkers. In de toekomst zal het risico op frictiekosten opnieuw moeten worden bepaald. Op het moment dat de stichting vaststelt dat er geen frictiekosten meer zullen zijn, is er een mogelijkheid deze post vrij te laten vallen. Het restant moet dan besteed worden aan de kernactiviteiten van de stichting. Voorgaande komt overeen met hetgeen is afgestemd op 14 maart 2017 met OCW.

III. Bestemmingsfondsen	2020	2019
Stand per 1 januari	€ 92.411	€ 2.021.536
Aanwending/vrijval	€ -/- 500	€ -/- 1.929.125
Stand per 31 december	€ 91.911	€ 92.411

III-1. Bestemmingsfonds OCW 2013-2016	2020	2019
Stand per 1 januari	€ -	€ 859.143
Allocatie naar bestemmingsreserve techniek en inrichting	€ -	€ -/- 684.415
Onttrekking/aanwending	€ -	€ -/- 174.728
Stand per 31 december	€ -	€ -

In de brief van 25 augustus 2017 (referentie 1175333) was de verplichting opgenomen dat de middelen in bestemmingsfondsen OCW 2013-2017 in de subsidieperiode 2017-2020 moesten worden aangewend ten behoeve van de kernactiviteit waarvoor een vierjaarlijkse instellingssubsidie is verleend. Begin 2018 is een start gemaakt een plan te schrijven voor de besteding van deze gelden. Een onderdeel hiervan is investeringen in de techniek. De huidige techniek is (deels) verouderd en Nederlandse Reisopera wil klaar zijn voor de toekomst. Het (investerings-)plan is besproken met het Ministerie van OCW en door hen goedgekeurd. In 2018 zijn reeds diverse investeringen gedaan. De verwerking is activering van materiële vaste activa en volledig 'afwaardering' middels het bestemmingsfonds OCW 2013-2016. Dit heeft ook in 2019 plaatsgevonden voor €174.728. Omdat er vanaf 2019, op voorschrift van het Ministerie van OCW, niet langer meer onderscheid wordt gemaakt in Bestemmingsfondsen OCW, heeft de directie besloten om het restant saldo per 31 december 2019 te alloceren aan de bestemmingsreserve techniek en inrichting.

III-2. Bestemmingsfonds OCW 2017-2020	2019	2019
Stand per 1 januari	€ -	€ 1.069.982
Toevoeging resultaat boekjaar	€ -	€ -
Vrijval naar Algemene reserve	€ -	€ -/- 1.069.982
Stand per 31 december	€ -	€ -

Het bestemmingsfonds OCW bestond uit de niet bestede structurele instellingssubsidie over een bepaalde periode. De hoogte van de dotatie werd als volgt berekend: (Structurele OCW subsidie/totale baten) * exploitatieresultaat. Het restant van het exploitatieresultaat werd gedoteerd aan de algemene reserve. Vermelde middelen moesten worden ingezet overeenkomstig het doel van de stichting en gebaseerd op de BIS aanvraag voor 2017-2020.

Omdat er vanaf 2019, op voorschrift van het Ministerie van OCW, niet langer meer onderscheid wordt gemaakt in Bestemmingsfondsen OCW, is het saldo conform voorschrift in 2019 toegevoegd aan de Algemene reserve.

III-3. Overige bestemmingsfondsen	2020	2019
Stand per 1 januari	€ 92.411	€ 92.411
Aanwending	€ -/- 500	€ -
Stand per 31 december	€ 91.911	€ 92.411

Dit betreft het in 2018 overgedragen banksaldo van €92.411 van de voormalige vereniging Vrienden van de Nederlandse Reisopera. De vriendenvereniging is in 2018 opgeheven en de Nederlandse Reisopera heeft de activiteiten van de vrienden voortgezet. Het batige saldo van de vereniging is naar stichting Nederlandse Reisopera overgemaakt. Hiervoor is een separate bestemming opgenomen. In 2020 heeft er een kleine besteding plaatsgevonden.

V. Voorzieningen

1. Jubilea	2020	2019
Stand per 1 januari	€ 14.449	€ 11.732
Mutatie	€ -/- 3.196	€ 2.717
Stand per 31 december	€ 11.253	€ 14.449

Het betreft een voorziening ten behoeve van jubileumuitkeringen voor de medewerkers. Bij de berekening van de voorziening is uitgegaan van de te verwachten uitkering op basis van het loonpeil per 31 december 2020. Er is rekening gehouden met blijfkans, sterftetafels en rente ontwikkelingen.

VI. Langlopende schulden

Gemeente Enschede investeringssubsidies	2020	2019
Stand per 1 januari	€ 2.426.666	€ 2.600.000
Verstreking	€ 400.000	
Vrijval	€ -/- 201.905	€ -/- 173.334
Stand per 31 december	€ 2.624.761	€ 2.426.666

1. Gemeente Enschede investeringsubsidie I	2020	2019
Stand per 1 januari	€ 933.333	€ 1.000.000
Vrijval	€ -/- 66.667	€ -/- 66.667
Stand per 31 december	€ 866.666	€ 933.333

In 2005 heeft de gemeente Enschede een subsidie verstrekt van €1.000.000 ten behoeve van huisvesting van de Nederlandse Reisopera. Dit onder de voorwaarde dat de organisatie tenminste een periode van 20 jaar binnen de gemeentegrenzen blijft gehuisvest. In het eerder genoemde langjarige huisvestingscontract zijn hierover definitieve afspraken gemaakt. Vanaf 2019 valt de €1.000.000 in 15 jaarlijkse gelijke bedragen vrij ten gunste van het resultaat. Deze termijn is gelijk aan de afschrijvingstermijn van de huurdersinvesteringen, welke op haar beurt gelijk is aan het lopende huurcontract.

2. Gemeente Enschede investeringsubsidie II	2020	2019
Stand per 1 januari	€ 1.493.333	€ 1.600.000
Verstrekking	€ 400.000	€ -
Vrijval	€ -/- 135.238	€ -/- 106.667
Stand per 31 december	€ 1.758.095	€ 1.493.333

In 2017 heeft de gemeente Enschede een subsidie doorbeschikt van maximaal €2.000.000 ter dekking van de bouwkosten van de Performance Factory. Hiervan is in 2017 €800.000 ontvangen en in 2018 nog eens €800.000. In 2019 zou een definitieve verantwoording aan de gemeente worden afgelegd, waarna ook een definitieve subsidie (naar verwachting lager dan de eerste beschikking) zal worden beschikt. De afrekening met de gemeente heeft in 2020 plaats gevonden, waarbij €400.000 is verstrekt. De (totale) subsidie valt vanaf 2019 in gelijke delen 'vrij' als bate ter dekking van de afschrijvingslasten huurdersinvesteringen van de Performance Factory. De vrijval en de periode loopt gelijk op met de genoemde afschrijvingen.

VII. Kortlopende schulden

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

1. Schulden aan leveranciers	2020		2019	
Crediteuren	€	226.316	€	424.157
	€	226.316	€	424.157

2. Belastingen en premies sociale verzekeringen	2020		2019	
Loonheffing en sociale premies	€	32.845	€	-
Pensioenpremies	€	19.043	€	-
	€	51.888	€	-

Doordat met ingang van 2020 gebruik wordt gemaakt van een andere salarisverwerker is er per balansdatum sprake van nog te betalen loonheffing en pensioenpremies. Voorgaande jaren werden deze voor balansdatum afgestort naar de salarisverwerker welke de betalingen aan de instanties regelde.

3. Overige schulden	2020		2019	
Reservering vakantietoeslag	€	38.270	€	38.352
Vakantiedagenverplichting	€	21.535	€	26.198
Reservering eindejaarsuitkering	€	6.068	€	6.230
	€	65.873	€	70.780

4. Overlopende passiva	2020		2019	
Nog te betalen kosten	€	288.119	€	60.129
Vooruit ontvangen bedragen	€	14.040	€	75.855
	€	302.159	€	135.984

3.5 Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Subsidie kunstenplanperiode 2017 - 2020

De stichting wordt gesubsidieerd door OCW. Voor de periode 2017-2020 heeft OCW een subsidie toegekend van €14.448.208 (brief 20 september 2016 met referentie 1056889).

Met de brief van 7 september 2017 (referentie 1223429) heeft een wijziging subsidie culturele basisinfrastructuur 2017-2020 plaatsgevonden als gevolg van loonbijstellingen en prijsbijstellingen 2015-2017. De totale subsidie voor de periode 2017-2020 is gewijzigd vastgesteld op €14.731.392.

Met de brief van 4 september 2018 (referentie 1369998) heeft een wijziging subsidie culturele basisinfrastructuur 2017-2020 plaatsgevonden als gevolg van loonbijstellingen en prijsbijstellingen 2018-2020. De totale subsidie voor de periode 2017-2020 is gewijzigd vastgesteld op €14.984.868.

Met de brief van 4 juni 2019 (referentie 8300133) heeft een wijziging subsidie culturele basisinfrastructuur 2019 en 2020 plaatsgevonden als gevolg van loonbijstellingen en prijsbijstellingen 2018-2020. De totale subsidie voor de periode 2017-2020 is gewijzigd vastgesteld op €15.182.820.

Met de brief van 3 juni 2020 (referentie 23942357) heeft een wijziging subsidie culturele basisinfrastructuur 2020 plaatsgevonden als gevolg van loonbijstellingen en prijsbijstellingen 2020. De totale subsidie voor de periode 2017-2020 is gewijzigd vastgesteld op €15.296.633.

Subsidie uitvoering Activiteitenplan “*Glaub, es gibt ein Auferstehen*” periode 2017 - 2020

Naast de subsidie van OCW heeft de provincie Overijssel in het kader van culturele instellingen Overijssel 2017-2020 de stichting een subsidie uitvoering Activiteitenplan “*Glaub, es gibt ein Auferstehen*” toegekend van €800.000 (brief 17 februari 2017 met kenmerk 2017/0029561).

Huisvesting

Samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Enschede

De stichting heeft op 4 maart 2017 een samenwerkingsovereenkomst getekend met de gemeente Enschede omtrent de verhuizing. Hieruit vloeien de volgende rechten en verplichtingen voort:

- De €1.000.000 die de stichting van de gemeente Enschede heeft ontvangen, op basis van de overeenkomst van 12 januari 2005, zal worden aangewend voor de verlaging van de toekomstige huisvestingslasten.
- De €2.000.000 subsidiebeschikking van de gemeente Enschede d.d. 23 januari 2017, betreffende de doorsubsidiëring van de OANT-gelden. De subsidie is ten behoeve van de herhuisvesting van de stichting in de Performance Factory in Enschede, inclusief herontwikkeling van de openbare ruimte op het Polaroid-terrein waar de Performance Factory gevestigd is. Per balansdatum is €2.000.000 ontvangen. Zie verder de toelichting bij de langlopende schulden.
- De gemeente Enschede heeft met het Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede afgesproken dat zij de volgende ruimtes “om niet” ter beschikking stelt aan de stichting:
 - de PayZaal gedurende gemiddeld 80 dagen per jaar, voor toneelrepetities;
 - de grote zaal in het Muziekcentrum gedurende gemiddeld 65 dagen per jaar, voor repetities voorafgaand aan de hiervoor genoemde toneelrepetities;

- de kantoren op de derde verdieping van het Wilminktheater, voor permanent gebruik voor de kantoorfuncties van de stichting.
- De stichting en de gemeente hebben een gezamenlijke inspanningsverplichting om de huisvestingslasten zo laag mogelijk te houden.
- De stichting zal zich ervoor inspannen dat de huisvesting van haar bedrijf in de gemeente Enschede voor tenminste 15 jaar (welke termijn ingaat op 4 maart 2017) in stand blijft.

Huurverplichting Performance Factory

Met Woningcorporatie Domijn is een huurovereenkomst aangegaan. Hierin is vastgelegd dat de stichting een gebouw in de Performance Factory huurt voor een periode van 15 jaar. De huur gaat in op 1 augustus 2018. De aanvangshuurprijs bedraagt €120.000 op jaarbasis. De huurprijs wordt jaarlijks per 1 juni aangepast (geïndexeerd). De maandtermijn bedraagt vanaf 1 november 2020 €11.825 (mede als gevolg van uitbreiding huurcontract in 2019). Daarnaast is sprake van een voorschot voor verzorgde levering van zaken en diensten van €4.406 per maand.

Overige verplichtingen

De gemeente Enschede hecht grote waarde aan de blijvende verankering van Stichting Nederlandse Reisopera in Enschede en de regio Twente, omdat dit bijdraagt aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bewoners, bezoekers en bedrijven. Aangezien Stichting Nederlandse Reisopera waarde hecht aan een langdurige en duurzame vestiging van het operabedrijf in Enschede is er op 4 maart 2017 besloten om een samenwerkingsovereenkomst met de Gemeente Enschede aan te gaan voor de huisvesting van Stichting Nederlandse Reisopera in de Gemeente Enschede voor tenminste 15 jaar.

Er zijn contracten aangegaan inzake voorstellingen (theaters) en artiesten. Voor het overige zijn geen belangrijke rechten en/of verplichtingen aangegaan.

3.6 Gebeurtenissen na balansdatum

Bij het opstellen van de jaarrekening 2019 werden de eerste tekenen zichtbaar van Corona. Niemand had kunnen voorzien dat dit zou uitmonden in een pandemie die tot de dag van vandaag voortduurt en waar nog geen zicht op een einde is. Eind 2020 heeft de overheid in verband met de Corona pandemie opnieuw diverse maatregelen aangekondigd die (nog steeds) gevolgen hebben voor de activiteiten van de Nederlandse Reisopera. Er geldt nog steeds een verbod op samenkomsten. De Nederlandse Reisopera heeft daarom in 2020 en 2021 diverse producties uitgesteld of geannuleerd en kan daarom de geplande tours niet spelen of later spelen. Wanneer blijft onzeker. Het opstellen van scenario's en aanpassen van planning en begroting zijn op dit moment aan de orde van de dag. Gezien de financiële positie van de Nederlandse Reisopera zijn de maatregelen geen bedreiging voor de continuïteit van de organisatie en raken de gepresenteerde cijfers per 31 december 2020 niet.

3.7 Toelichting op exploitatierekening

Het exploitatieresultaat bedraagt €69.912 negatief. Dit is €512.909 minder negatief als begroot en €125.053 minder negatief ten opzichte van 2019.

Baten

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Publieksinkomsten	€ 247.638	€ 762.933	€ 704.101
Sponsorinkomsten	€ 65.133	€ 87.825	€ 62.500
Vergoedingen coproducent	€ 214.458	€ 141.500	€ 98.322
Overige directe inkomsten	€ 53.800	€ 38.820	€ 61.447
Indirecte inkomsten	€ 17.765	€ 44.000	€ 2.500
Structurele bijdrage OCW	€ 3.980.129	€ 3.866.316	€ 3.866.316
Subsidie provincie Overijssel	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Subsidie gemeente Enschede	€ 201.905	€ 80.667	€ 173.334
Subsidie provincie Gelderland	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Overige subsidies	€ -	€ 25.000	€ -
Bijdragen uit private middelen	€ 108.825	€ 194.346	€ 116.790
Totale baten	€ 5.189.653	€ 5.541.407	€ 5.385.310

De totale baten van de stichting zijn ten opzichte van de begroting €351.754 (6,3%) lager. De totale baten zijn ten opzichte van vorig jaar €195.657 (3,6%) lager. De belangrijkste reden voor de daling van de baten ten opzichte van vorig jaar is gelegen in fors lagere publieksinkomsten als gevolg van Corona waardoor producties niet uitgevoerd konden worden.

De belangrijkste verklaring van de lager gerealiseerde baten ten opzichte van de begroting ligt in het feit dat door Corona nagenoeg geen tours hebben plaatsgevonden. De subsidies zijn wel hoger uitgevallen door meer subsidie OCW als gevolg herziening subsidie als gevolg van loon- en prijsbijstellingen 2020. Verder was de jaarlijkse 'vrijval' van de ontvangen subsidie van de gemeente Enschede samenhangend met de afschrijvingslasten van de huurdersinvesteringen Performance Factory te laag begroot. Zie ten slotte voor de restantverklaring hieronder punt 19.

19. Totaal eigen inkomsten

De totale eigen inkomsten zijn €561.804 (44,3%) lager uitgevallen dan begroot als gevolg van niet uit kunnen voeren van (geplande) producties door Corona.

11. Overige directe inkomsten

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Sponsorinkomsten	€ 65.133	€ 87.825	€ 62.500
Inkomsten uit coproducties	€ 214.458	€ 141.500	€ 98.322
Inkomsten uit bijzondere projecten	€ 7.139	€ 3.350	€ 5.700
Opbrengsten educatie	€ 4.670	€ 17.970	€ 14.254
Overige inkomsten uit producties	€ 41.991	€ 17.500	€ 41.493
Totaal overige directe inkomsten	€ 333.391	€ 268.145	€ 222.269

De begrote sponsorinkomsten zijn middels een bijdrage van technologiebedrijf TKH (hoofdsponsor) en Bank ten Cate & Cie, voor een belangrijk deel behaald in 2020. In 2020 zijn de begrote inkomsten uit coproducties ruimschoots gerealiseerd. Dit betreffen de producties L'Orfeo (€140K) en DE MAAKERS (€53K) en gedeeltelijke realisatie van Hans & Grietje (€21K). De voorbereidings- en uitvoeringskosten van de coproducties zijn verantwoord onder de activiteitenlasten. De opbrengsten educatie zijn lager dan begroot en vorig jaar als gevolg van Corona.

18. Totale bijdragen uit private middelen

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Paul Pella Fonds	€ 20.000	€ 55.000	€ 55.000
Giften	€ 17.795	€ 25.500	€ 16.756
Vrienden van de Reisopera	€ 70.030	€ 54.120	€ 45.034
Overige bijdragen	€ 1.000	€ 59.725	€ 45.034
Bijdragen uit private middelen	€ 108.825	€ 194.345	€ 116.790

Bijdrage Paul Pella Fonds

In 2020 is de bijdrage van het Paul Pella Fonds van €40.000,- in goed overleg gedeeltelijk toegekend. De Reisopera heeft eind 2020 het verzoek gedaan om €20.000,- voor de projecten Bankgiroloterij Summernights concert en Kunst in het Volkspark te verschuiven naar 2021, vanwege de annulering van beide evenementen.

De overige €20.000,- aan inkomsten uit het Paul Pella Fonds zijn besteed aan het Reisopera Kinderkoor (€10.000), de educatieve voorstelling Hans & Grietje (€5.000) en de inzet van gedeelde expertise op het gebied van educatie met PHION (€5.000). We zijn het Paul Pella Fonds erkentelijk voor de bijdrage en de flexibele omgang voor het doorschuiven van de bijdrage naar 2021.

21. Structurele bijdrage OCW

De stichting wordt gesubsidieerd door OCW. Voor de periode 2017-2020 heeft OCW een subsidie toegekend van €14.448.208 (brief 20 september 2016 met referentie 1056889).

Met de brief van 7 september 2017 (referentie 1223429) heeft een wijziging subsidie culturele basisinfrastructuur 2017-2020 plaatsgevonden als gevolg van loonbijstellingen en prijsbijstellingen 2015-2017. De totale subsidie voor de periode 2017-2020 is gewijzigd vastgesteld op €14.731.392.

Met de brief van 4 september 2018 (referentie 1369998) heeft een wijziging subsidie culturele basisinfrastructuur 2017-2020 plaatsgevonden als gevolg van loonbijstellingen en prijsbijstellingen 2018-2020. De totale subsidie voor de periode 2017-2020 is gewijzigd vastgesteld op €14.984.868.

Met de brief van 4 juni 2019 (referentie 8300133) heeft een wijziging subsidie culturele basisinfrastructuur 2019 en 2020 plaatsgevonden als gevolg van loonbijstellingen en prijsbijstellingen 2018-2020. De totale subsidie voor de periode 2017-2020 is gewijzigd vastgesteld op €15.182.820.

Met de brief van 3 juni 2020 (referentie 23942357) heeft een wijziging subsidie culturele basisinfrastructuur 2020 plaatsgevonden als gevolg van loonbijstellingen en prijsbijstellingen 2020. De totale subsidie voor de periode 2017-2020 is gewijzigd vastgesteld op €15.296.633.

22. (Structurele) Subsidie provincie Overijssel

Naast de subsidie van OCW heeft provincie Overijssel in het kader van culturele instellingen Overijssel 2017-2020 de stichting een subsidie ter uitvoering Activiteitenplan “*Glaub, es gibt ein Auferstehen*” toegekend van €800.000 (brief 17 februari 2017 met kenmerk 2017/0029561). De jaarlijkse verantwoording vindt in het jaarverslag plaats. Conform voorgaande jaren is in 2020 €200.000 ontvangen en verantwoord.

23. (Structurele) Subsidie Gemeente Enschede

Dit betreffen vanaf 2019 gedurende 15 jaar investeringssubsidies, welke reeds volledig ontvangen zijn en jaarlijks ‘vrijvallen’. Zie verder onder langlopende schulden (investeringsubsidies).

26. Overige subsidies

In totaal is €100.000 (2019: €100.000) aan overige subsidies verantwoord. De provincie Gelderland heeft in het kader van Programma: Cultuur & Erfgoed de stichting een subsidie ter uitvoering van “*Glaub, es gibt ein Auferstehen*” toegekend van maximaal €100.000 (brief 28 januari 2020 met zaaknummer 2019-011341). Hiervan is in het boekjaar €80.000 ontvangen en €20.000 staat alsnog te ontvangen subsidie op de balans verantwoord. Voor 2021 kan ook nog €100.000 aangevraagd worden. Verstrekking vindt echter plaats na goedgekeurde aanvraag en vaststelling van de daartoe strekkende provinciale begroting. Deze subsidie is derhalve niet verantwoord als structurele subsidie.

Lasten

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Beheerlasten	€ 1.841.650	€ 1.331.964	€ 1.440.142
Activiteitenlasten	€ 3.406.086	€ 4.792.264	€ 4.138.826
Totale lasten	€ 5.247.736	€ 6.124.228	€ 5.578.968

De totale lasten zijn (helaas) ruim binnen de begroting gebleven en ten opzichte van de begroting €876.492 lager uitgevallen, zie verder hieronder.

3. Beheerlasten

Beheerlasten zijn kosten die geen onderdeel vormen van de productiekosten. De totale beheerlasten zijn €509.686 hoger dan begroot. Reden hiervoor is meer inhuur personeel en tijdelijke uitbreiding van contracturen van een aantal personeelsleden als gevolg van ziekte van de bestuurder. Daarnaast is er voor circa €150.000 verantwoord inzake de transitie- en additionele vergoeding voor de voormalig bestuurder welke in 2020 is overeengekomen en in 2021 wordt uitgekeerd.

De totale beheerlasten zijn met €401.508 gestegen ten opzichte van vorig jaar. De stijging wordt met name veroorzaakt door de afwikkeling van de arbeidsovereenkomst van de voormalig directeur (circa €160.000), de situatie die intern is opgevangen door tijdelijke uitbreiding van contracturen en het inhuren van personeel (circa €50.000) en de inzet van organisatiecoach die mede het re-integratietraject heeft begeleid (€30.000). Voor de verdere afwikkeling zijn extra juridische kosten gemaakt (€8.000), heeft externe inhuur communicatieadvies plaatsgevonden (€9.000) en zijn kosten voor de werving- en selectie voor een nieuwe algemeen directeur gemaakt (€20.000). Tot slot, maar niet onbelangrijk, heeft de Reisopera de ontwikkeling van het merk 'Reisopera' verder voortgezet door onder andere ontwikkeling van haar nieuwe website en huisstijl (€100.000).

6. Activiteitenlasten

Activiteitenlasten zijn kosten die direct gerelateerd zijn aan de producties. De totale activiteitenlasten liggen €1.386.178 lager dan begroot als gevolg van het opschorten van producties en tours door Corona.

Pensioenregeling

Het pensioen van de medewerkers van de stichting Nederlandse Reisopera en Stichting Artistiek Personeel Nederlandse Reisopera is ondergebracht bij de Stichting Pensioenfonds ABP (Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds). Het pensioen wordt opgebouwd onder de middelloonregeling.

In 2017 heeft ABP een eerste stap op weg naar een structureel hogere premie gezet. De belangrijkste redenen voor de stijging zijn de lage rente en het lagere verwachte rendement de komende jaren. Deze lagere verwachting is meegenomen in de berekening van de premie vanaf 2017. Ook het feit dat we gemiddeld steeds ouder worden heeft een verhogend effect op de premie. Tot slot hebben de veranderingen in de samenstelling van de actieve deelnemers een klein effect op de premie.

3.8 Resultaatbestemming 2020

Uit paragraaf 3.3 blijkt dat het exploitatieresultaat in het verslagjaar is uitgekomen op €69.912 negatief. Voorgesteld wordt dit resultaat te onttrekken aan het eigen vermogen.

3.9 Ondertekening

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directie/bestuurder.

Enschede, 26 maart 2021

B. van Meijl
Interim - directeur

4 Overige gegevens

4.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Bijgevoegd vindt u de controleverklaring van Mazars.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van Stichting Nederlandse Reisopera

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Nederlandse Reisopera te Enschede gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Nederlandse Reisopera op 31 december 2020 en van het exploitatieresultaat over 2020 in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen subsidieperiode 2017 – 2020 en de bepalingen van en krachtens de Wet Normering Topinkomens (hierna: WNT);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen subsidieperiode 2017 – 2020.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de exploitatierekening over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017 – 2020 en het Controleprotocol WNT 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Nederlandse Reisopera zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het verslag van de raad van toezicht;
- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;
- de prestatieverantwoording (bijlage 1);
- het overzicht Governance Code Cultuur (bijlage 2).

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen subsidieperiode 2017 – 2020 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017 – 2020 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen subsidieperiode 2017 – 2020.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen subsidieperiode 2017 – 2020 en de bepalingen van en krachtens de WNT. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen subsidieperiode 2017 – 2020.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017 – 2020, het Controleprotocol WNT 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de instelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nagestreefd. Wij communiceren met de raad van toezicht over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Enschede, 30 maart 2021

Mazars N.V.

w.g.

drs. J. van der Lelie RA

Bijlagen

Bijlage 1. Prestatieverantwoording

Het ministerie van OCW heeft voor 2020 (als ook 2021) de prestatie-eis laten vallen in verband met de uitgebroken pandemie. De Nederlandse Reisopera heeft de prestatieverantwoording bijgaand opgenomen. De bezoekersaantallen van 2020 vergelijken we met de aantallen in onze BIS-aanvraag (eveneens gemiddelde eis ministerie). Daarna is de tabel opgenomen conform de voorgeschreven prestatieverantwoording.

Bezoeken aan voorstellingen	2020	Gemiddelde eis
Grote zaalproducties/reguliere voorstelling	12.787	24.000
Educatieve activiteiten	2.737	10.000
Festivals, participatie en maatschappelijke projecten	-	19.000
Registratie / adaptatie voor tv	279.000	-
Registratie / adaptatie voor online platform	51.981	-
Registratie / adaptatie voor radio	20.000	-
Overige activiteiten	-	-
Bezoeken aan voorstellingen totaal	366.505	53.000

Door de corona pandemie is het niet zinvol de bezoekers te vergelijken met de prestatie eis. Het is ook niet direct van belang omdat we hier niet op worden beoordeeld. De Reisopera heeft veel annuleringen te verwerken gehad en daarnaast ook nieuwe initiatieven ontwikkeld die voor een deel wel konden doorgaan. De cijfers zijn bijgevoegd om te laten zien hoe enorm de impact van Corona en de bijbehorende lockdown heeft gehad op de Reisopera.

	Overzicht op basis van sheet	
Producties		
Nieuwe eigen productie	2	
Nieuwe coproductie	3	
Reprise eigen productie	1	
Reprise coproductie	0	
Totaal producties	6	
Uitsplitsing totaal producties		
Grote zaal	2	
Midden en kleine zaal	4	
<u>Voorstellingen</u>	aantal voorstellingen	aantal bezoeken
Reguliere voorstelling		
Standplaats	8	1.455
Buiten standplaats	11	8.240
Buitenland	9	3.092
Totaal reguliere voorstellingen	28	12.787
Schoolgebonden voorstellingen		
Schoolgebonden voorstelling po	-	-
Schoolgebonden voorstelling vo	-	-
Schoolgebonden voorstelling mbo,ho	-	-
Totaal schoolgebonden voorstellingen	-	-
Totaal voorstellingen en bezoeken	28	12.787
<u>Specificatie van bezoeken reguliere en schoolvoorstellingen</u>		
Gratis bezoeken		1.064
Betaalde bezoeken		11.723
<u>Overige activiteiten</u>	aantal activiteiten	aantal bezoeken
Schoolgebonden activiteiten	19	662
Openbare activiteiten	61	353.056
Niet schoolgebonden educatieve activiteiten	54	2.075
Registratie / adaptatie voor TV	1	279.000
Registratie / adaptatie voor online platform	5	51.981
Registratie / adaptatie voor radio	1	20.000
Registratie / adaptatie voor bioscoop	-	-
Overige activiteit	-	-
Totaal overige activiteiten	80	353.718

Bijlage 2. Governance Code Cultuur

Helder bestuur en zorgvuldig toezicht geven ruimte aan inhoudelijk, integer en zakelijk presteren. De cultuursector heeft al ruim tien jaar zijn eigen governance code. De laatste aanpassing, op basis van opgedane ervaringen, dateert uit 2013. Voor het verslagjaar 2019 is de code vernieuwd. De Governance Code Cultuur biedt een normatief kader voor goed bestuur en toezicht in culturele organisaties. Daarmee laten de verantwoordelijke bestuurders en toezichthouders aan de buitenwereld zien wat de gangbare standaarden zijn voor goed bestuur in de cultuursector.

De code kent 9 principes. Elk principe bevat een aantal aspecten die relevant zijn voor de wijze waarop aan de code invulling wordt gegeven. In de onderstaande tabel zijn de principes en aspecten opgenomen voor de Nederlandse Reisopera. Per aspect is aangegeven of dit wordt toegepast zoals bedoeld. Daar waar dat (nog) niet het geval is, wordt aangegeven hoe we dat gaan oppakken.

Governance code cultuur

Principe en aspect	Status	Opmerking
1. Het bestuur is verantwoordelijk voor het in acht nemen van de Governance Code Cultuur		
1.1. De organisatie kent de Governance Code Cultuur en past deze toe.	V	
1.2 De toepassing van de principes van deze code sluit aan bij de doelstelling, aard en omvang van de organisatie.	V	
1.3 De organisatie kan afwijken van een principe of een praktijkaanbeveling. Aard en omvang van de organisatie of aanwezige kennis en ervaring leveren de motieven.	V	
1.4 In het jaarverslag maakt de organisatie melding van toepassing van de code en van eventuele wijzigingen op het gebied van de Governance, inclusief het besturingsmodel.	V	
1.5 Op de website geeft de organisatie informatie over de wijze waarop zij de code toepast.	V	
2. Het bestuur kiest het besturingsmodel van de organisatie bewust.		
2.1 De organisatie kiest voor het raad-van-toezicht-model of voor het bestuur-model.	V	
2.2 Tenminste eens in de vier jaar bespreekt zij het eerder gekozen besturingsmodel. Er vindt analyse plaats: Hoe functioneert het model? Wat gaat goed en willen we behouden? Wat kan beter? Wat moet beter? Ligt een ander besturingsmodel meer voor de hand?	V	
2.3 Als er aanleiding is om van besturingsmodel te veranderen organiseert het bestuur overleg met betrokken partijen. Het bestuur stelt zo nodig een implementatieplan vast.	V	
2.4 De organisatie zorgt dat haar statuten en reglementen met de code overeenstemmen. Bij wijziging vindt zorgvuldige toepassing van de code plaats.	V	
2.5 Het bestuur is behalve voor de keuze van het besturingsmodel ook verantwoordelijk voor de implementatie ervan.	V	
2.6 De organisatie maakt naar buiten duidelijk kenbaar welk besturingsmodel zij heeft. In haar presentatie hanteert ze de (functie)benamingen die daar bij horen.	V	
3. Het bestuur is verantwoordelijk voor de organisatie. Het bestuur is in- en extern duidelijk over de taken, bevoegdheden en werkwijze.		
3.1 Het bestuur opereert vanuit haar missie en weegt daarbij de belangen van de stakeholders mee.	V	
3.2 Het bestuur is ervoor verantwoordelijk dat de organisatie alle relevante wet- en regelgeving naleeft.	V	
3.3 De organisatie kent een op de instelling toegesneden systeem voor risicobeheersing en controle. Het jaarverslag bericht over de toepassing hiervan.	V	

3.4 Het bestuur is verantwoordelijk voor het onderkennen en beheersen van risico's.	V	
3.5 Het bestuur stelt een bestuursreglement vast. Hierin staat onder meer hoe binnen het bestuur taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn verdeeld. Ook lees je hierin hoe het bestuur als collectief werkt.	V	
3.6 Alle voor de organisatie belangrijke beslissingen en strategische documenten worden door het bestuur vastgesteld.	V	
3.7 Leden van het bestuur aanvaarden niet zonder méér nevenfuncties als deze de belangen van de organisatie zouden kunnen raken (zie ook principe 8).	V	
3.8 Het bestuur is verantwoordelijk voor een goede omgang met het medezeggenschapsorgaan en de stakeholders.	V	
3.9 De organisatie maakt het mogelijk dat medewerkers die onregelmatigheden menen waar te nemen deze zonder risico voor hun positie kunnen melden. Zij melden deze bij het bestuur of bij een door het bestuur aangewezen functionaris.	V	
3.10 Als medewerkers onregelmatigheden te melden hebben die het bestuur zelf betreffen dan doen zij dat aan de voorzitter van de raad van toezicht.	V	
3.11 Over informatie en verantwoording aan de raad van toezicht legt het bestuur afspraken qua inhoud en frequentie schriftelijk vast.	V	
3.12 Het bestuur stelt het bestuursreglement vast en legt dit vervolgens ter instemming aan de raad van toezicht voor.	V	
3.13 Het bestuur geeft alle informatie die nodig is voor het goed kunnen functioneren van de raad van toezicht. Het bestuur doet dit gevraagd en ongevraagd en tijdig. ('Geen verrassingen' is een belangrijk principe voor de onderlinge relatie.)	V	
3.14 Het bestuur legt belangrijke beslissingen en strategische documenten ter goedkeuring aan de raad van toezicht voor.	V	
4. De raad van toezicht stelt rechtspositie en bezoldiging van het bestuur zorgvuldig vast en is hierover zo open mogelijk.		
4.1 Het bezoldigingsbeleid past bij het karakter van de instelling en stemt overeen met wettelijke voorschriften of subsidievoorwaarden.	V	
4.2 Binnen het kader van dat bezoldigingsbeleid bepaalt de raad van toezicht de bezoldiging van individuele leden van het bestuur. In het bestuur-model bepaalt het bestuur de bezoldiging van individuele leden van de directie.	V	
4.3 Het bestuur geeft in het jaarverslag informatie over het bezoldigingsbeleid van de organisatie, over de bezoldiging en over de duur van de contracten met het bestuur respectievelijk de directie.	V	
5. De raad van toezicht legt zijn taken, verantwoordelijkheden en werkwijze vast en handelt daarnaar.		
5.1 Bij zijn werk laat de raad van toezicht zich leiden door het culturele, economische en maatschappelijke belang van de organisatie.	V	
5.2 De raad van toezicht richt zich op het belang van de organisatie en weegt de belangen af van degenen die bij de organisatie zijn betrokken (de stakeholders).	V	
5.3 In een reglement legt de raad van toezicht onder meer vast: de onderlinge taakverdeling, de werkwijze van de raad van toezicht en de omgang met bestuur/directie.	V	
5.4 Een verslag van de raad van toezicht maakt deel uit van het jaarverslag van de organisatie.	V	
5.5 De raad van toezicht vergadert volgens vastgesteld schema, tenminste tweemaal per jaar, namelijk voor het goedkeuren van jaarplan en begroting én voor de vaststelling van jaarverslag en jaarrekening.	V	
5.6 De raad van toezicht is verantwoordelijk voor zijn eigen functioneren. De raad van toezicht bespreekt zijn functioneren tenminste eenmaal per jaar buiten aanwezigheid van bestuur/directie en bereidt dit zelf voor.	V	
5.7 Ook bespreekt de raad van toezicht tenminste eenmaal per jaar het functioneren van bestuur/directie. Dit bereidt de raad van toezicht buiten aanwezigheid van bestuur/directie voor.	V	
5.8 De raad van toezicht houdt actief op stimulerende en kritische wijze toezicht.	V	

5.9 De raad van toezicht benoemt de externe accountant na advies van het bestuur/directie (zie ook principe 9).	V	
5.10 De raad van toezicht adviseert het bestuur en doet dit op actieve wijze, zowel anticiperend als reflecterend op beslissingen van het bestuur.	V	
5.11 De raad van toezicht kent een vast aantal onderwerpen die in ieder geval tot het toezicht behoren, zoals: realisatie van doelstellingen, strategie, risicobeheer en financieel beleid.	V	
5.12 De raad van toezicht beslist over benoeming, beoordeling, bezoldiging, schorsing en ontslag van het bestuur. Bij het vervullen van (artistieke)bestuursfuncties laat de raad zich extern adviseren.	V	
6. De raad van toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling: hij waarborgt deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid.		
6.1 De raad van toezicht bestaat uit minimaal drie leden.	V	
6.2 De raad van toezicht moet zó zijn samengesteld dat hij zijn werk naar behoren kan doen.	V	
6.3 Elk lid van de raad van toezicht moet het beleid van de organisatie op hoofdlijnen kunnen beoordelen.	V	
6.4 Daarnaast draagt elk lid met een eigen specifieke deskundigheid bij aan de kennis en expertise waarover de raad van toezicht overeenkomstig zijn profielschets beschikt.	V	
6.5 In zijn samenstelling waarborgt de raad van toezicht diversiteit; in het bijzonder heeft hij daarbij aandacht voor leeftijd, etnische achtergrond en geslacht.	V	
6.6 Herbenoeming van een lid vindt plaats na overweging, ook gelet op actuele omstandigheden en op de profielschets van de raad van toezicht.	V	
6.7 Vacatures in de raad van toezicht worden openbaar gemaakt.	V	
6.8 De organisatie biedt alle leden van de raad van toezicht na hun benoeming een introductie aan in verschillende aspecten die voor de raad van toezicht relevant zijn. Jaarlijks beoordeelt de raad van toezicht in welk opzicht de leden behoefte hebben aan verdieping of verbreding van hun kennis.	V	
6.9 Statutair legt de organisatie de maximale zittingstermijn voor de leden van de raad van toezicht vast. Gebruikelijk is: tweemaal een periode van vier jaar of driemaal een periode van drie jaar.	V	
6.10 Er wordt een zodanig rooster van aftreden opgesteld dat niet te veel leden tegelijk aftreden zonder herbenoembaar te zijn. Het rooster van aftreden is openbaar.	V	
7. De raad van toezicht geeft tevoren aan welke inzet van de leden wordt verwacht en welke eventuele vergoeding daar tegenover staat.		
7.1 Ieder lid van de raad van toezicht wordt geacht voldoende tijd te hebben voor de vervulling van zijn functie; dat waarborgt een goede taakvervulling. Als er geen of slechts een beperkte vergoeding is ontslaat dat leden niet van de plicht tot behoorlijke invulling van hun taak.	V	
7.2 De raad van toezicht stelt een eventuele vergoeding voor zijn leden vast, passend bij het karakter van de organisatie, wettelijke voorschriften en subsidievoorwaarden.	V	
7.3 De raad van toezicht verstrekt in de jaarrekening informatie over de vergoeding aan zijn leden.	V	
7.4 De eventuele vergoeding aan leden van de raad van toezicht is niet afhankelijk van de resultaten van de organisatie.	V	
7.5 De voorzitter van de raad van toezicht bereidt de agenda voor, leidt de vergaderingen, zorgt voor de juiste informatievoorziening en voor zorgvuldige besluitvorming en ziet toe op het goed functioneren van de raad van toezicht.	V	
7.6 De voorzitter: · is namens de raad van toezicht het voornaamste aanspreekpunt voor bestuur/directie; · initieert de evaluatie van het functioneren van raad van toezicht en bestuur/directie; · ziet er op toe dat de contacten tussen raad van toezicht en bestuur/directie naar behoren verlopen;	V	

· speelt in geval van calamiteiten een actieve rol in het informeren van de stakeholders.		
7.7 De organisatie draagt zorg voor de goede ondersteuning van de voorzitter van de raad van toezicht.	V	
7.8 De voorzitter van de raad van toezicht is geen voormalig lid van het bestuur van de organisatie.	V	
7.9 De raad van toezicht kan een van de leden tot 'gedelegeerd lid' benoemen. Dit is van tijdelijke aard. Het gaat om een bijzondere taak die intensiever toezicht en advies en meer geregeld overleg met het bestuur vergt. De delegatie gaat niet verder dan de taken die de raad van toezicht zelf heeft en omvat niet het besturen van de organisatie. De raad van toezicht kan hiervoor een aparte vergoeding verstrekken.	V	
7.10 Delegatie van taken aan één lid doet niets af aan de collectieve verantwoordelijkheid en bevoegdheden van de raad van toezicht. Het gedelegeerd lid blijft lid van de raad van toezicht.	V	
7.11 Als een lid van de raad van toezicht tijdelijk voorziet in het vervullen van een bestuurs-/directiefunctie dan treedt dit lid voor die periode uit de raad van toezicht.	V	
8. Toezichthouders en bestuurders vermijden elke vorm van belangenverstrengeling. De raad van toezicht ziet hier op toe.		
8.1 Ieder lid van de raad van toezicht moet onafhankelijk en kritisch kunnen bijdragen aan de besluitvorming. De raad van toezicht vergewist zich van de onafhankelijkheid van zijn leden. De raad van toezicht is verantwoordelijk voor de besluitvorming over hoe de instelling met tegenstrijdige belangen om gaat.	V	
8.2 Besluiten over het aangaan van transacties of relaties waarbij tegenstrijdige belangen kunnen spelen behoeven vooraf goedkeuring van de raad van toezicht.	V	
8.3 Als een lid van de raad van toezicht of het bestuur een nevenfunctie aanvaardt die gezien de aard of het tijdsbeslag van betekenis is voor zijn functioneren vraagt hij vooraf goedkeuring van de raad van toezicht.	V	
8.4 Een lid van de raad van toezicht of bestuur treedt niet in concurrentie met de organisatie; · neemt van de organisatie geen schenkingen aan of bedingt deze voor zichzelf of zijn naasten; · verschaft zichzelf geen ongerechtvaardigd voordeel ten laste van de organisatie; · benut geen zakelijke kansen die de organisatie toekomen voor zichzelf of zijn naasten.	V	
8.5 Het reglement van de raad van toezicht bevat regels over het omgaan met tegenstrijdige belangen bij leden van de raad van toezicht, het bestuur en de externe accountant.	V	
8.6 Als sprake is van een (mogelijk) tegenstrijdig belang meldt de betreffende persoon dit direct aan de voorzitter van de raad van toezicht en hij geeft daarbij alle relevante informatie. Buiten zijn aanwezigheid neemt de raad van toezicht hierover dan een standpunt in. Of daadwerkelijk sprake is van tegenstrijdig belang is aan het oordeel van de raad van toezicht. Wanneer zich op dit punt kwesties voordoen is de raad van toezicht hier naar buiten toe open over.	V	
8.7 Een lid van de raad van toezicht of bestuur neemt niet deel aan discussie en besluitvorming over zaken waarin hij een tegenstrijdig belang heeft.	V	
8.8 Goedgekeurde besluiten waarbij sprake is van tegenstrijdige belangen komen, met toelichting, in het jaarverslag te staan.	V	
8.9 De organisatie verstrekt aan leden van de raad van toezicht of bestuur geen persoonlijke leningen, garanties en dergelijke.	V	
8.10 Het jaarverslag vermeldt nevenfuncties van de leden van de raad van toezicht en het bestuur.	V	
9. Het bestuur is verantwoordelijk voor financieel beleid en risicobeheer door sluitende interne procedures en externe controle.		

9.1 Het bestuur is verantwoordelijk voor de opgemaakte financiële verslagen. In het raad-van-toezicht-model ziet de raad van toezicht er op toe dat dit volgens de afgesproken normen gebeurt.	V	
9.2 De raad van toezicht benoemt de externe accountant en stelt diens beloning vast; dit op basis van advies van het bestuur. In het bestuur-model benoemt het bestuur de externe accountant, al dan niet op advies van de directie en stelt het bestuur de beloning vast.	V	
9.3 Benoeming van de externe accountant geldt voor een periode van maximaal vier jaar. Herbenoeming is steeds voor een periode van maximaal vier jaar mogelijk. Dit betekent ook dat er tenminste eens in de vier jaar een grondige beoordeling plaats vindt en dat deze wordt besproken in de raad van toezicht. De belangrijkste bevindingen komen in het jaarverslag te staan.	V	
9.4 Jaarverslag, jaarrekening en andere financiële rapportages vragen zorgvuldige interne procedures. Het bestuur zorgt voor het opstellen en handhaven van de regels. In het raad-van-toezicht-model ziet de raad van toezicht toe op het naleven hiervan.	V	
9.5 De raad van toezicht beoordeelt of en hoe de externe accountant wordt betrokken bij financiële berichten anders dan de jaarrekening. In het bestuur-model is dit aan het bestuur.		
9.6 De externe accountant brengt ten minste eenmaal per jaar aan de raad van toezicht respectievelijk het bestuur verslag uit van zijn bevindingen. De raad van toezicht kan hem bevragen over de getrouwheid van de jaarrekening.	V	
9.7 Jaarlijks rapporteert het bestuur aan de raad van toezicht over de relatie met de externe accountant en eventuele ontwikkelingen daarin. Mede op grond hiervan besluit de raad van toezicht over voortzetting van de relatie met de externe accountant. In het bestuur-model beslist het bestuur, desgewenst op advies van de directie.	V	
9.8 De externe accountant krijgt geen opdrachten vanuit de organisatie die zijn onafhankelijke controle in gevaar zouden kunnen brengen. Zijn er andere dan controle-opdrachten dan laat de accountant dit aan de raad van toezicht respectievelijk het bestuur weten.	V	